

Część I Ustalenie obszarów kwalifikowanych (wskazujących przydatność) do wykorzystania energii wiatru

1. Wstęp i metodyka

1.1 Podstawy prawne i krótki opis dotyczący ustalania obszarów kwalifikowanych (wskazujących przydatność) do wykorzystania energii wiatru (WEG)

Podstawy prawne oceny oddziaływania na siedliska przyrodnicze oraz dziką florę i faunę można znaleźć w Federalnej ustawie o ochronie przyrody (BNatSchG, 2015) oraz Brandenburgskiej ustawie o realizacji ochrony przyrody (BbgNatSchAG, 2013). Podstawą tych przepisów jest art. 6 ust. 3 Dyrektywy Siedliskowej (FFH-RL, 1992) Rady z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, str. 7), ostatnio zmieniona przez dyrektywę 2006/105/WE z dnia 20 listopada 2000 r. W § 34 BNatSchG stwierdza się w tym zakresie, co następuje:

"(1) Projekty przed ich zatwierdzeniem lub realizacją podlegają kontroli pod kątem zgodności z celami ochrony obszaru Natura 2000, jeśli mogą one – indywidualnie lub w połączeniu z innymi projektami lub planami – mieć istotne, negatywne oddziaływanie na obszar i nie służą bezpośrednio jego administracji. [...]"

Nie wpływa to na realizację art. 12, 13 i 16 w odniesieniu do gatunków wymienionych w załączniku IV Dyrektywy Siedliskowej. Zgodnie z § 36 BNatSchG, w związku z § 7 ust. 6 ROG (2015), wymagane jest przeprowadzenie oceny pod kątem zgodności z celami związanymi z ochroną oraz kluczowymi dla celu ochrony elementami obszarów Natura 2000, również dla planu regionalnego Rzewowy Plan Częściowy „Wykorzystanie siły wiatru, zabezpieczenie i pozyskiwanie surowców”.

W Rzewowym Planie Częściowym „Wykorzystanie siły wiatru, zabezpieczenie i pozyskiwanie surowców” (dalej RP) z 06 sierpnia 2004 r. wyznaczono na łącznej powierzchni 9450 ha 48 obszarów kwalifikowanych do wykorzystania energii wiatru jako cele planowania przestrzennego w powiatach Uckermark i Barnim. Ustalenie obszarów kwalifikowanych do wykorzystania energii wiatru (WEG) pozwala skoncentrować uprzywilejowane, zgodnie z § 35 BauGB, wykorzystanie energii wiatrowej na terenach zewnętrznych, w ramach obowiązujących i ostatecznie rozstrzygniętych ustaleń planu. Budowa turbin wiatrowych o istotnym znaczeniu dla obszaru poza WEG jest zasadniczo wykluczona.

WEG są ustalane przy zastosowaniu zdefiniowanych kryteriów planowania, które skutkują zmniejszeniem przestrzeni wykazujących potencjalną przydatność do wykorzystania energii wiatru (por. Rzewowy Plan Częściowy rozdz. III, str. 8 i nast.). Europejskie obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) są uwzględniane przy ustalaniu WEG jako kryteria restrykcji, a tym samym organ planistyczny może z nich korzystać przy podejmowaniu decyzji rozstrzygającej. Jest to uzasadnione tym, że ustanowienie WEG w obrębie OSO lub SOO jest możliwe, jeśli w ramach oceny wstępnej lub – w razie potrzeby – oceny oddziaływania można wykluczyć prawdopodobieństwo, że ustalenia planu regionalnego mogą znacznie, negatywnie oddziaływać na cele związane z ochroną oraz kluczowe dla celu ochrony elementy obszarów Natura 2000. OSO i SOO (z wyłączeniem

wznowienia WEG, już ustalonego w RP 2004, na którym znajdują się już turbiny wiatrowe) nie są wykorzystywane przez WEG, w związku z czym celem poniższego badania jest przede wszystkim ustalenie, czy ustalenia planu, leżące poza OSO/SOO, mogą znacznie, negatywnie oddziaływać na cele związane z ochroną oraz kluczowe dla celu ochrony elementy obszarów Natura 2000.

1.2 Metodyka oceny

Metodyka oceny opisana poniżej została opracowana przez Regionalną Wspólnotę Planowania Uckermark-Barnim (RPG) dla szczebla planowania regionalnego. RPG była przy tym zadaniu wspierana przez Ministerstwo Rozwoju Wsi, Środowiska i Rolnictwa Brandenburgii (MLUL), a także przez Krajowy Urząd Środowiska, Zdrowia i Ochrony Konsumentów Brandenburgii (LUGV / RO4, dawniej: RO7) w ramach intensywnych konsultacji i poprzez zalecenia ekspertów.

1.2.1 Przegląd gatunków istotnych dla oceny

Przestrzeganie kwestii ochrony przyrody przy wyznaczaniu obszarów kwalifikowanych do wykorzystania energii wiatru i wydawaniu zezwoleń dla turbin wiatrowych reguluje w kraju związkowym Brandenburgii Rozporządzenie Ministerstwa Środowiska, Zdrowia i Ochrony Konsumentów z dnia 01 stycznia 2011 r. o tej samej nazwie. Rozporządzenie jest wiążące dla organów ds. środowiska Brandenburgii i służy pogodzeniu „[...] wymagań ochrony określonych części przyrody i krajobrazu oraz ochrony gatunków dzikich zwierząt, ich siedlisk i biotopów, zgodnie z Federalną ustawą o ochronie przyrody i Ustawą o ochronie przyrody Brandenburgii [uwaga: od 21 stycznia 2013 r. Brandenburgska ustawa o realizacji ochrony przyrody]” (MUGV, Rozporządzenie Ministerstwa Środowiska, Zdrowia i Ochrony Konsumentów Brandenburgii "Przestrzeganie kwestii związanych z ochroną przyrody przy wyznaczaniu obszarów kwalifikowanych do wykorzystania energii wiatru i przy wydawaniu zezwoleń dla turbin wiatrowych", 2011, str. 1) z celem polityki energetycznej polegającym na coraz większym wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii. Załącznik nr 1 Rozporządzenia, ostatnio znowelizowanego dnia 15 października 2012 r., obejmuje faunistyczno-ekologiczne kryteria odstępu (TAK). Są to obszary i odległości chronione, ustalone na podstawie specyficznych zachowań gatunków i grup gatunków (szczególnie przy reprodukcji, odchowie młodych, żerowaniu i zakłóceniach), których przestrzeganie w ramach postępowania wydawania zezwoleń dla turbin wiatrowych, zgodnie z prawem ochrony przed immisjami oraz w ramach komunalnego planowania zabudowy, gwarantuje, że nie są zasadniczo naruszane, w związku z prawem ochrony gatunków, „[...] znamiona czynów zabronionych w rozumieniu § 44 ust. 1 nr 1-3 Federalnej ustawy o ochronie przyrody (BNatSchG), znamiona czynów zakłócających w rozumieniu art. 12 ust. 1 Dyrektywy 92/43/EWG (Dyrektywy Siedliskowej) oraz art. 5 Dyrektywy 79/409/EWG (Dyrektywy Ptasiej) [...]” (MUGV 2011, str. 4). Stosowanie kryteriów TAK ma spowodować, że ryzyko śmierci osobników wskutek kontaktu z turbinami wiatrowymi nie ulegnie istotnemu zwiększeniu w porównaniu z ich ogólnym ryzykiem życia, i służy ono, w rozumieniu art. 12 ust. 4 Dyrektywy Siedliskowej, zapewnieniu, iż „[...] przypadkowe zabicie nie będzie miało istotnego, negatywnego wpływu na te gatunki.” (MUGV, 2011, str. 4). Stosowanie przy ustalaniu obszarów kwalifikowanych do wykorzystania energii wiatru pozwala na wytyczenie obszarów kwalifikowanych o niskim natężeniu konfliktów – zgodnie z obecnym stanem wiedzy. Przegląd gatunków szczególnie narażonych na uderzenia i/lub wrażliwych na zakłócenia zgodnie z kryteriami TAK (MUGV, 2012) przedstawiono w tabeli nr 1.

Na podstawie uzgodnień między Regionalną Wspólnotą Planistyczną Uckermark-Barnim a MLUL, w ramach zamierzonej oceny SOOS w celu ustalenia obszarów kwalifikowanych do wykorzystania energii wiatru, ocenione powinny zostać gatunki ptaków i nietoperzy określone w rozporządzeniu TAK, ponieważ są to gatunki, które ze względu na swoją szczególną wrażliwość na zakłócenia i/lub zwiększone, wskutek ich zachowania, ryzyko kolizji z turbinami wiatrowymi, na które wykorzystanie energii wiatrowej może mieć istotny, negatywny wpływ, i które mają tym samym szczególne znaczenie już na nadrzędnej płaszczyźnie planowania regionalnego¹. Innym gatunkiem ptaka, który zgodnie z wytycznymi MLUL ma zostać poddany ocenie, jest kania ruda, za której ochronę Niemcy, na których terenie występuje ok. 12 000 par lęgowych / rewirów² i ponad 50% populacji światowej, ponoszą bardzo dużą odpowiedzialność. Kraj związkowy Brandenburgia oferuje siedliska dla ok. 1 775 par lęgowych/rewirów³, co odpowiada ok. 15 % średniej populacji kani rudej w Niemczech, czyli gatunku, który ze względu na swoje drapieżne zachowanie i nieumiejętność omijania turbin wiatrowych jest szczególnie narażonych na zderzenie. Zgodnie z zaleceniami LUGV, do grupy gatunków uznawanych za istotne dla oceny, zalicza się niektóre gatunki nietoperzy (por. tabela nr 1 poniżej), które zgodnie z rozporządzeniem TAK nie należą wprawdzie do gatunków szczególnie narażonych na zderzenie, lecz które ze względu na duże wysokości przelotowe są również oceniane jako istotne pod względem kolizji⁴. Lista gatunków istotnych dla oceny oraz obszarów ochrony lub restrykcji znajduje się w tabeli nr 1 poniżej.

Tabela nr 1 Gatunki istotne dla oceny zgodnie z załącznikiem nr 1 do Rozporządzenia MUGV Brandenburgia z roku 2012 z uzupełnieniami RPG Uckermark-Barnim SB = obszar chroniony, RB = obszar restrykcji, pogrubiona czcionka = zgodnie z Dürr & Langgemach (2014) Znane omijanie turbin wiatrowych poza preferencyjnym obszarem występowania, który ma zostać wyposażony w obszar chroniony.

Gatunek / grupy gatunków Gatunki (skrótowa nazwa gatunku; łacińska nazwa gatunku)	SB	RB
Ptaki lęgowe		
Orzeł bielik (Sea; <i>Haliaeetus albicilla</i>)	3 km (gniazdo)	6 km (korytarz łączący gniazdo z głównymi akwenami żerowania)
Orlik krzykliwy (Sra; <i>Aquila pomarina</i>)	3 km (gniazdo)	6 km (wokół gniazda: miejsca żerowania i ich dostępność)
Sokół wędrowny (Wf; <i>Falco peregrinus</i>)	1 km (gniazdo)	-
Bocian czarny (Sst; <i>Ciconia nigra</i>)	3 km (gniazdo)	6 km (wokół gniazda: miejsca żerowania i ich dostępność)
Puchacz (Uh; <i>Bubo bubo</i>)	1 km (gniazdo)	3 km (brak masztów kratowych wokół gniazda)
Rybołów (Fia; <i>Pandion haliaetus</i>)	1 km (gniazdo)	4 km (korytarz łączący gniazdo z akwenami żerowania)
Błotniak stawowy (Row; <i>Circus aeruginosus</i>)	0,5 km (miejsce wylęgu)	-

¹ (MLUL, 2014)

² (DDA, 2015)

³ (Ryslavy et al., 2011)

⁴ (MUGV, 2012)

Gatunek / grupy gatunków Gatunki (skrótowa nazwa gatunku; łacińska nazwa gatunku)	SB	RB
Błotniak łąkowy (Ww; <i>Circus pyrgus</i>)	1 km (regularnie wykorzystywane miejsca wylęgu w głównych obszarach występowania)	-
Bocian biały (Ws; <i>Ciconia circonia</i>)	1 km (gniazdo)	3 km (korytarz łączący gniazdo z miejscami żerowania)
Żuraw (Kch; <i>Grus grus</i>)	0,5 km (miejsce wylęgu)	-
Bąk (Rod; <i>Botaurus stellaris</i>), bączek (Zd; <i>Ixobrychus minutus</i>)	1 km (miejsce wylęgu)	-
Kolonie lęgowe [czapla siwa (Grr; <i>Ardea cinerea</i>), mewa srebrzysta (Sim; <i>Larus argentatus</i>), mewa białogłowa (Spm; <i>Larus cachinnans</i>), mewa romańska (Mmm; <i>Larus michahellis</i>), mewa śmieszka (Lm; <i>Larus ridibundus</i>), mewa pospolita (Stm; <i>Larus canus</i>), rybitwa rzeczna (Fss; <i>Sterna hirundo</i>), rybitwa czarna (Tss; <i>Chlidonias niger</i>)]	1 km (wody z koloniami lęgowymi)	-
Gatunki wylęgające się na łąkach [Kulik wielki (Gbr; <i>Numenius arquata</i>), batalion (Ka; <i>Philomachus pugnax</i>), krwawodziób (Ros; <i>Tringa totanus</i>), derkacz (Wk; <i>Crex crex</i>), rycyk (Us; <i>Limosa limosa</i>)]	Tłó ochronne LUGV	-
Cietrzew zwyczajny (Bih; <i>Lyrurus tetrrix</i>), głuszec (Ah; <i>Tetrao urogallus</i>)	Obszar ochronny zgodnie z mapą LUGV	-
Drop (Gt; <i>Otis tarda</i>)	3 km (granice zewnętrzne regularnych obszarów lęgowych); ostoje zimowe	3 km (ostoje zimowe, regularne miejsca odpoczynku); Korytarze łączące zgodnie z mapą LUGV

Gatunki / grupy gatunków Gatunek (skrótowa nazwa gatunku; łacińska nazwa gatunku)	SB	RB
Ptaki wędrowne		
Żuraw (Kch; <i>Grus grus</i>)	Regularnie > 500 osobników: promień 2 km wokół miejsca noclegowania; Regularnie > 10 000 osobników: promień 10 km wokół miejsca noclegowania	-
Gęsi północne [gęś domowa (Gra; <i>Anser anser</i>), gęś białoczelna (Blg; <i>Anser albifrons</i>), gęś zbożowa (Sag; <i>Anser fabalis</i>)]	Regularnie > 5000 osobników: promień 5 km wokół akwenów noclegowania	Główne korytarze przelotowe (żerowisko-miejsca noclegowania); żerowiska, na których regularnie występuje 20% populacji migrującej lub minimum 5 000 gęsi północnych

Gatunki / grupy gatunków Gatunek (skrótowa nazwa gatunku; łacińska nazwa gatunku)	SB	RB
Łabędź krzykliwy (Sis; <i>Cygnus cygnus</i>), łabędź czarnodzioby (Zws; <i>Cygnus bewickii</i>)	Regularnie > 100 osobników: promień 5 km wokół akwenów noclegowania	Główne korytarze przelotowe (żerowisko-miejsce noclegowania); żerowiska, na których regularnie występuje minimum 20% łabędzi krzykliwych i/lub czarnodziobych
Siewka złota (Grp; <i>Pluvialis apricaria</i>)	Regularnie > 200 osobników: promień 1 km wokół miejsc odpoczynku	-
Czajka (Ki; <i>Vanellus vanellus</i>)	Regularnie > 2000 osobników: promień 1 km wokół miejsc odpoczynku	-
Akweny o regularnej koncentracji odpoczywających ptaków wodnych > 1000 (bez gęsi)	Promień 1 km wokół miejsc odpoczynku	-
Akweny 1 rzędu o funkcji trasy wędrówek ptaków	1 km do granicy strefy powodziowej wód	

Gatunki / grupy gatunków Gatunek (skrótowa nazwa gatunku; łacińska nazwa gatunku)	SB	RB
Nietoperze		
Kolonie rozrodcze nietoperzy i kwatery samców gatunków szczególnie narażonych na zderzenie zawierające ponad 50 zwierząt [borowiec wielki (<i>Nyctalus noctula</i>), borowiec mały (<i>Nyctalus leisleri</i>), karlik malutki (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>), mroczek posrebrzany (<i>Vespertilio murinus</i>) und karlik większy (<i>Pipistrellus nathusii</i>)] Kwatery zimowe nietoperzy, gdzie regularnie zimuje > 100 zwierząt lub ponad 10 gatunków Preferencyjne obszary reprodukcyjne w lasach, gdzie występuje > 10 reprodukcyjnych gatunków nietoperzy Główne obszary żerowania gatunków szczególnie narażonych na zderzenie, gdzie jednocześnie poluje ponad 100 osobników	1 km	3 km: Obszar występowania lub kwatera zimowa; Tereny lasów liściastych i mieszanych o bogatej strukturze o dużym udziale starodrzewu > 100 ha i z występowaniem minimum 10 gatunków nietoperzy lub o dużym znaczeniu dla reprodukcji zagrożonych gatunków
Regularnie wykorzystywane korytarze przelotowe, obszary polowania i korytarze migracyjne gatunków szczególnie narażonych na zderzenia	0,2 km	-

Gatunki/ grupy gatunków (poza oficjalnymi gatunkami TAK) Gatunek (łacińska nazwa gatunku)	SB	RB
Kania ruda (Rmi; <i>Milvus milvus</i>)	1 km (gniazdo)	-
Inne gatunki nietoperzy istotne pod względem kolizji zgodnie z TAK-AG (2012) ⁵ :	1 km lub 0,2 km	-

⁵ (TAK-AG, Grupa robocza ds. nietoperzy, 2012, str. 6)

[Uwaga: uwzględnić znane występowanie, jak w przypadku gatunków nietoperzy szczególnie narażonych na zderzenie, zgodnie z kryteriami TAK] Mleko pijus (<i>Eptesicus serotinus</i>) Mopek (<i>Barbastella barbastellus</i>) Mroczek pozłocisty (<i>Eptesicus nilssonii</i>) Karlik drobny (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>)		
---	--	--

Definicja „obszarów chronionych“ (SB):

Obszarami chronionymi są „[...] uzasadnione ochroną gatunków odstępy od miejsc rozmnażania i spoczynku zagrożonych i wrażliwych na zakłócenia gatunków ptaków, od kolonii lęgowych wrażliwych na zakłócenia gatunków ptaków, od obszarów preferencyjnym zgodnie z programem ochrony gatunków Brandenburgii oraz od znaczących akwenów odpoczynku i zimowania ptaków wędrownych, w obrębie których wznoszenie siłowni wiatrowych stoi w zasadniczej sprzeczności z kwestiami faunistyczno-ekologicznymi (uwaga: z wyjątkiem poniżej cytowanego* zróżnicowania)” (MUGV, 2012, str. 1).

Definicja „obszarów restrykcji“ (RB):

„Jako obszary restrykcji kryteria TAK określają obszary, na których kwestie faunistyczno-ekologiczne ochrony przyrody prowadzić mogą do ograniczeń lub modyfikacji w procesie planowania, jak np. zmniejszenia lub przesunięcia lokalizacji obiektu. Możliwe mogą być zwiększone wymagania odnośnie kompensacji zaistniałych naruszeń wzgl. utrzymania funkcji ekologicznej odnośnie miejsc rozmnażania i spoczynku. Chodzi tutaj w istocie o, zasadnicze dla określonych gatunków, korytarze przelotowe wzgl. migracyjne np. między ich lęgowiskami, a głównymi obszarami żerowania, których utrata, poprzez wybudowanie siłowni wiatrowych, prowadzić może w poszczególnych przypadkach do naruszeń stanu ptaków gniazdujących lub przelatujących“ (MUGV, 2012, str. 1).

*„Zmniejszenie odstępów określonych w kryteriach TAK jest możliwe, jeśli w wyniku szczegółowej oceny można stwierdzić, że, na przykład, ze względu na szczególne wymagania siedliskowe, do ochrony osobników nie jest konieczny cały promień 360° odstępu ochronnego wokół miejsca wylęgu”. (MUGV, 2011, str. 4)

Powyższe, istotne dla oceny gatunki mogą być gatunkami charakterystycznymi typów siedlisk SOO, które zostały zarejestrowane kartograficznie w obrębie obszarów SOO lub które należą do (innych), nadających wartość gatunków danego obszaru SOO. Na podstawie ostatniej publikacji LUGV, opisującej typy siedlisk SOO⁶ opracowany został przegląd przedstawiony w tabeli nr 2, jakie gatunki istotne dla oceny stanowią gatunki „charakterystyczne“ lub „inne typowe“ gatunki danego typu siedliska. Zarówno występowanie gatunków charakterystycznych, jak i innych gatunków typowych zostało uwzględnione w ramach poniższej oceny. W tabeli nie zostały wymienione wszystkie siedliska SOO, lecz tylko te, dla których ustalono nazwy gatunków istotnych dla oceny.

⁶ (LUGV, Typy siedlisk zgodnie z Dyrektywą SOOS w Brandenburgii, 2014)

Tabela nr 2 Typy siedlisk SOO z podaniem gatunków istotnych dla oceny

Typy siedlisk SOO z podaniem gatunków istotnych dla oceny			
Typ siedliska	Nazwa typu siedliska	Gatunek ⁷	Gatunki charakterystyczne / gatunek typowy
1340	Śródłądowe słone łąki, pastwiska i szuwary	Ki	Gatunek charakterystyczny
3150	Naturalne jeziora eutroficzne z roślinnością ze związków Magnopotamions lub Hydrocharitions	Tss, Rod, Zd, Gra	Gatunki charakterystyczne
4010	Wilgotne wrzosowiska z wrzościem bagiennym (Ericion tetralicis)	Kch	Gatunek charakterystyczny
6410	Łąki trzęślicowe na wapiennych, torfowych lub ilasto-gliniastych glebach (Molinion)	Ki	Gatunek charakterystyczny
6440	Łąki selernicowe (Cnidion dubii)	Ki, Wk, Ros, Gbr, Ka, Us	Gatunki charakterystyczne
6510	Nizinne łąki kośne (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	WK	Gatunek charakterystyczny
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	Kch	Gatunek charakterystyczny
7150	Zagłębienia na podłożach torfowych (Rhynchosporion)	Kch	Gatunek charakterystyczny
7230	Torfowiska alkaliczne	Ki	Gatunek charakterystyczny
9110	Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagetum)	Sst, szponiaste (ogółem stanowiska gniazdo)	Gatunki charakterystyczne
9130	Żyzne buczyny (Asperulo-Fagetum)	Sst, szponiaste (ogółem stanowiska gniazdo)	Gatunki charakterystyczne
9150	Środkowoeuropejskie, nawapienne buczyny (Cephalanthero-Fagion)	Sst, szponiaste (ogółem stanowiska gniazdo)	Gatunki typowe
9160	Subatlantyckie i środkowoeuropejskie lasy dębowe i dębowo-grabowe dolin rzecznych (Carpinion betuli)	Sst, szponiaste (ogółem stanowiska gniazdo)	Gatunki charakterystyczne
9170	Lasy grądowe (Galio-Carpinetum)	Sst, szponiaste (ogółem stanowiska gniazdo)	Gatunki typowe
9180	Lasy Tilio-Acerion na stokach, piargach i zboczach wąwozów	Sst	Gatunek typowy
9190	Stare acydofilne lasy dębowe z Quercus robur na piaszczystych równinach	Sst, Greifvögel (ogółem stanowiska gniazdo)	Gatunki charakterystyczne
91D0	Las bagienny	Kch	Gatunek charakterystyczny
91E0	Lasy nadrzeczne z olszą czarną Alnus glutinosa i jesionem wyniosłym Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae) oraz łęgi wierzbowo-topolowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae)	Kch	Gatunek charakterystyczny

⁷ Skrócona nazwa gatunku, por. Tabela nr 1

Typy siedlisk SOO z podaniem gatunków istotnych dla oceny			
Typ siedliska	Nazwa typu siedliska	Gatunek ⁷	Gatunki charakterystyczne / gatunek typowy
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe z Quercus robur, Ulmus laevis, U. minor, Fraxinus excelsior lub F. angustifolia (Ulmenion minoris);	Kch, Sst, szponiaste (ogółem stanowiska gniazdo)	Gatunki charakterystyczne
91G0	Pannońskie lasy z Quercus petraea i Carpinus betulus	Szponiaste (ogółem stanowiska gniazdo)	Gatunki charakterystyczne
9410	Górskie bory świerkowe (Vaccinio-Piceetea)	Szponiaste (ogółem stanowiska gniazdo)	Gatunki charakterystyczne

1.2.2 Przegląd rozpatrywanych czynników oddziaływania dla wyznaczania obszarów kwalifikowanych do wykorzystania energii wiatru

W poniższej tabeli nr 3 wymieniono czynniki oddziaływania podane na portalu informacyjnym Federalnej Agencji Ochrony Przyrody (BfN) „FFH-VP-Info⁸, które są „regularnie istotne“ (2) i „ewent. istotne“ (1) dla budowy turbin wiatrowych. Z prawej kolumny tabeli wynika, które czynniki oddziaływania z Rzeczonego Planu Częściowego „Wykorzystanie siły wiatru, zabezpieczenie i pozyskiwanie surowców” zostały rozpatrzone w ocenie oddziaływania dla obszarów kwalifikowanych do wykorzystania energii wiatru.

Tabela 3. Rozpatrywane czynniki oddziaływania (WF), typ projektu turbina wiatrowa na lądzie (onshore). Wyjaśnienie do klas znaczeniowych patrz tekst (rozdz. 1.2.2).

Czynniki oddziaływania dla typu projektu: turbina wiatrowa na lądzie (onshore) ⁹		Rozpatrzono dla RP 2015
Czynniki oddziaływania	Znaczenie	
1-1 Zabudowa / utwardzenie	2	nie (wyłączenie)
2-1 Bezpośrednia zmiana struktur roślinnych / biotopów	2	nie (wyłączenie)
3-1 Zmiana gleby lub podglebia	1	nie (ewent. wyłączenie)
4-1 Uwarunkowany budową efekt barier lub pułapek / śmiertelność	1	nie (ewent. wyłączenie)
4-2 Uwarunkowany urządzeniami efekt barier lub pułapek / śmiertelność	2	tak (OSO, SOO)
4-3 Uwarunkowany eksploatacją efekt barier lub pułapek / śmiertelność	2	tak (OSO, SOO)
5-1 Bodźce słuchowe (dźwięk)	2	tak (OSO, SOO)
5-2 Wyzwalacze bodźców wzrokowych/ruch (bez światła)	2	tak (OSO, SOO)
5-3 Światło	1	nie (ewent. wyłączenie)
5-4 Wstrząsy / wibracje	1	nie (ewent. wyłączenie)

⁸ (BfN, FFH-VP-Info: System specjalistycznych informacji do oceny oddziaływania na SOO, stan z 23 lipca 2014, 2014 r.)

⁹ (BfN, FFH-VP-Info: Czynniki oddziaływania dla typu projekty: turbiny wiatrowe (onshore), 2014)

Czynniki oddziaływania dla typu projektu: turbina wiatrowa na lądzie (onshore) ⁹		Rozpatrzone dla RP 2015
Czynniki oddziaływania	Znaczenie	
5-5 Działanie mechaniczne (uderzenie fali, uderzenie)	2	nie (ewent. wyłączenie)
6-6 Depozycje o oddziaływaniu strukturalnym (pył / zawieszona cząstki stałe i osady)	1	nie (ewent. wyłączenie)

[...]

1.2.3 Dostępne dane i uwzględnienie istniejących ocen oddziaływania, ekspertyz i ocen właściwych organów

Przy ocenie oddziaływania na SOOS uwzględnione zostały dostępne dane dotyczące awifauny i nietoperzy (zbiory danych LUGV, częściowo uzupełnione danymi organów ochrony przyrody niższego szczebla; spis ptaków migrujących i wodnych, ewent. inne), ekspertyzy i wyniki dotychczasowych ocen oddziaływania na kolejnych szczeblach planowania. Główne dane dotyczące populacji nietoperzy pochodzą z lat 2000-2012¹⁰. Dane obejmują urzędowe zbiory danych organów ochrony przyrody niższego szczebla powiatów Uckermark i Barnim oraz administracji obszarów chronionych, zbiory danych ekologów-wolontariuszy zajmujących się ochroną nietoperzy, a także informacje pochodzące ze specjalistycznych publikacji, ekspertyz i wiarygodnych wskazówek, które wpłynęły do RPG w trakcie procedury udziału społeczeństwa. Podstawowe dane dotyczące występowania gatunków ptaków pochodzą z roku 2012. Dane te są zasadniczo oparte na zbiorze danych LUGV / RO4, uzupełnionym o informacje pochodzące od działających na zasadzie wolontariatu organizacji ochrony przyrody i administracji obszarów chronionych, a także wiarygodne wskazówki, które wpłynęły do RPG w trakcie procedury udziału społeczeństwa oraz informacje dotyczące występowania gatunków dostępne w ramach ekspertyz lub udostępnione na wniosek przez projektanta i operatora elektrowni wiatrowych. Uwzględnione zostały również informacje dotyczące gatunków występujących w sąsiedniej Meklemburgii-Pomorzu Przednim, które zostały przekazane przez Krajowy Urząd Środowiska, Ochrony Przyrody i Geologii M-V. Zbiór danych był na bieżąco aktualizowany poprzez uwzględnienie istotnych zgłoszeń późniejszych dotyczących występowania istotnych dla badania gatunków, które osiedliły się lub stały się znane (zwłaszcza par lęgowych istotnych dla oceny gatunków ptaków), w porozumieniu z LUGV (ostatnia aktualizacja z 24.02.2015), a także uzupełniany o informacje dotyczące występowania gatunków ptaków na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (w pobliżu granicy), które zostały przekazane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Szczecinie.

Badania występujących gatunków nie są prowadzone na szczeblu planowania regionalnego. Wykorzystanie już dostępnych wyników badań i ocen ekspertów ma miejsce tylko przy założeniu, że zarejestrowane dane, np. dotyczące warunków otoczenia, nadal odpowiadają rzeczywistości. Podano autorów i lata rejestracji danych.

Regionalna Wspólnota Planowania Uckermark-Barnim działa podczas ustalania WEG w ścisłym porozumieniu z LUGV w celu zapewnienia, że dla ustaleń planu, z uwzględnieniem możliwości kolejnych szczebli planowania, zgodnie z obecnym stanem wiedzy, za istotne nie zostaną uznane znamiona czynów zabronionych w związku z prawną ochroną gatunków

¹⁰ (Stephan et al., 2013, str. 34)

zgodnie z § 44 ust. 1 BNatSchG. Ocenione poniżej ustalenia planu stanowią wynik procesu uzgadniania, w związku z czym, ze strony właściwych organów, w odniesieniu do ustaleń planów regionalnych – z uwzględnieniem możliwości kolejnych szczebli planowania – nie stwierdza się żadnego, istotnie zwiększonego ryzyka zabicia i/lub żadnych istotnych zakłóceń, które mogą prowadzić do pogorszenia stanu ochrony lokalnej populacji dotkniętych gatunków.

1.2.4 Metodyka oceny wstępnej

[...]

1.2.5 Metodyka oceny oddziaływania i skumulowane efekty

W ocenie oddziaływania na SOOS ocenia się, czy można z dużym prawdopodobieństwem wyłączyć istotne, negatywne oddziaływanie „[...] na cele związane z ochroną oraz kluczowe dla celu ochrony elementy“ (§ 34 ust. 1 zd. 1 BNatSchG) obszarów Natura 2000, wynikające z ustaleń planu (patrz rozdz. 2.3). Ocena jest przeprowadzana na szczeblu planowania regionalnego; nie przewiduje się oceny oddziaływania na SOOS w odniesieniu do urzędzeń.

Metodyka oceny oddziaływania na OSO

Ustalenia planu, dla których w wyniku oceny wstępnej musi każdorazowo zostać przeprowadzona ocena oddziaływania, zostały wymienione w tabeli nr 4 (patrz rozdz. 2.2) i ocenione w rozdz. 3 pod kątem ich oddziaływania na SOOS w odniesieniu do pojedynczych przypadków. We wprowadzeniu zawarto charakterystykę każdego ocenianego WEG w odniesieniu do jego położenia geograficznego, przeważającego użytkowania gruntów, właściwości biotopów, istniejących, technicznych instalacji wstępnych oraz jego położenia w stosunku do potencjalnie dotkniętego/dotkniętych OSO. Następnie dokonano ustalenia i oceny oddziaływań ustaleń planu na dotknięte gatunki, stanowiące przedmiot ochrony OSO. Ocena ta została dokonana w formie werbalno-argumentatywnej na podstawie istniejących źródeł danych (szczególnie występowanie gatunków por. rozdz. 1.2.3 i użytkowanie gruntów (ortofotomapy CIR rozdzielczość terenowa 20 cm)) z uwzględnieniem istniejących ekspertyz i ocen (por. rozdz. 1.2.3). Jak wyjaśniono w rozdz. 1.2.2, analizowane są czynniki oddziaływania efektu bariery lub pułapki / śmiertelności, uwarunkowanych urządzeniami bądź eksploatacją, oraz bodźce akustyczne (dźwięk) lub bodźce wzrokowe (ruchy), i oceniane indywidualnie pod względem ich skutków przestrzennych, intensywności i czasu trwania oddziaływania, jak również potencjału negatywnych skutków. W ocenie uwzględnia się w każdym indywidualnym przypadku działania zapobiegające i ograniczające, które mogą zostać ustalone przez LUGV w dalszych postępowaniach wydawania zezwoleń w celu ochrony danego gatunku. Ponieważ wszystkie znane populacje istotnych dla oceny gatunków ptaków należących do gatunków określonych w kryteriach TAK zostały już, w odniesieniu do szczególnej ochrony gatunków zgodnie z § 44 ust. 1 BNatSchG, szeroko omówione z LUGV i rozważone przy podziale na strefy, wyniki tych uzgodnień zostały uwzględnione w ocenie oddziaływań ustaleń planu na cele ochrony i nadające wartość gatunki dotkniętych OSO. Potrzeba bardziej szczegółowego zbadania, która, zdaniem Wspólnoty Planowania Regionalnego Uckermark-Barnim, może pojawić się w odniesieniu do oddziaływania na OSO po uzyskaniu wiedzy o konkretnych parametrach i lokalizacji lub konfiguracji urządzeń w ramach komunalnego planowania zabudowy i planowania pozwoleń dla urządzeń, zostanie określona po dokonaniu oceny ustalenia planu, zbadanego każdorazowo pod kątem jego oddziaływania na OSO. Chodzi o wskazówki dla kolejnych szczebli planowania, których konieczność, zdaniem RPG, powinna zostać w indywidualnym przypadku uzgodniona przez podmiot odpowiedzialny za

przedsięwzięcie z LUGV jako organ wydający zezwolenia, w ramach ustalania odnoszącego się do przedsięwzięcia zakresu badania gatunków istotnych wg kryteriów TAK.

Wyniki badań oddziaływania na OSO odnoszących się do WEG zostały dla poszczególnych OSO przedstawione i ocenione w rozdz. 4 i odniesione do celów ochrony oraz elementów kluczowych dla celu ochrony. W ocenie oddziaływania na OSO uwzględniono wszystkie ustalenia planu, a więc również WEG ocenione jako istniejące obciążenia wstępne. Do oceny włączone zostały również inne znane obciążenia wstępne.

Metodyka oceny oddziaływania na SOO

Ocena oddziaływania na SOO została przeprowadzona w analogiczny sposób do procedury oceny oddziaływania na OSO (patrz wyżej).

1.2.6 Metodyka oceny spójności sieci obszarów Natura 2000

[...]

2. Wyniki: Ocena wstępna obszarów Natura 2000

2.1 Skrócona dokumentacja WEG bez oceny oddziaływania na SOOS

[...]

2.2 Przegląd WEG z przeprowadzoną następnie oceną oddziaływania na SOOS

[wyciąg]

Tabela nr 5 Przegląd WEG z przeprowadzoną następnie oceną oddziaływania na SOOS.

Kolor pomarańczowy: istniejące obciążenia wstępne spowodowane przez już działające i/lub zatwierdzone turbiny wiatrowe (por. rozdz. 0); pogrubiona czcionka: WEG w obrębie obszaru Natura 2000 wymagającego oceny. Obszar ochrony (SB), obszar restrykcji (RB), Brutplatz (BP), miejsce odpoczynku i/lub zimowania (R); skrócona nazwa artykułu por. tabela 2

WEG	dotknięty / dotknięte OSO (minimalna odległość w km)	nałożone odległości ochronne wg kryteriów TAK	dotknięty/dotknięte SOO, typ siedliska (minimalna odległość do typu siedliska w km)	nałożone odległości ochronne wg kryteriów TAK
29 Tantow	PLB320003 Dolina Dolney Odry (PL, granicząca)	(potencjalny ¹¹) obszar ochronny gęsi północne, (potencjalny) obszar ochronny Sis (R)	PLH320037 Dolna Odra (PL, 1,4 km)	(potencjalne ¹²) obszar restrykcji borowiec wielki (załącznik IV-gatunek występujący w SOO) oraz karlik malutki (załącznik IV-gatunek występujący w SOO)

¹¹ WEG graniczący z OSO; SOO w odległości 1,4 km. Szczegółowa ocena na podstawie listów z Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie, które wpłynęły do RPG Uckermark-Barnim w ramach procedury udziału [społeczeństwa i organów publicznych].

¹² ebd.

2.3 Krótki opis ocenianych obszarów Natura 2000

[...]

[Uwaga: Tabelaiczne zestawienie celów ochrony i gatunków zgodnie z art. 4 Dyrektywy Ptasiej i Załącznikiem II Dyrektywy Siedliskowej. Dla PLB320003 Dolina Dolnej Odry ze standardowego formularza danych 09/2011¹³ oraz dla PLH320037 Dolna Odra ze standardowego formularza danych 09/2013¹⁴]

3. Wyniki: Ocena oddziaływania WEG na SOOS

[...]

3.7 WEG 29 – Tantow

Obszar kwalifikowany wykorzystania energii wiatru Tantow ma powierzchnię ok. 297 ha i leży we wschodniej części powiatu Uckermark na obszarze gmin Tantow i Mescherin. Od wschodu przylega do granicy z Polską. Przez WEG biegną na zachodzie drogi krajowe między Rosow i Tantow lub Neurochlitz i Tantow, a na wschodzie, wysadzana drzewami droga federalna B2 przez WEG. Użytkowanie gruntów w tym obszarze charakteryzuje się intensywnym rolnictwem. Z wyjątkiem alei, która towarzyszy drodze w części wschodniej, struktury biotopów koncentrują się, podobnie jak stale i czasowo wodonośne, częściowo zalesione, małe akweny w zachodniej części WEG.

W odległości minimum 150 m, na południu WEG, leży OSO Randow-Welse-Bruch. Polski OSO Dolina Dolnej Odry graniczy na wschodzie bezpośrednio z WEG; granica polskiego SOO Dolna Odra znajduje się około 1,5 km na wschód od WEG.

W obszarze WEG Tantow opracowywane są dwa komunalne plany zagospodarowania dla gminy Tantow i Mescherin. W ramach tego zostały od 2003 roku przeprowadzone faunistyczne badania znaczenia obszaru dla ptactwa lęgowego i migrującego oraz nietoperzy, najpierw w części zachodniej, a od 2014 roku również w części wschodniej, stanowiącej rozszerzenie WEG Tantow, które to badania są dostępne w RPG. Dla dziewięciu stanowisk turbin wiatrowych zlokalizowanych w zachodniej części WEG wydana została przez organ wydający zezwolenia (LUGV RO1) dnia 09.05.2011 decyzja wstępna w związku z ochroną przed emisjami zgodnie z § 9 ust. 2 BImSchG, w której ostatecznie stwierdzono dopuszczalność (w tym zgodność z OSO) budowy turbin wiatrowych na planowanych stanowiskach zgodnie z prawem ochrony przyrody. Decyzja obowiązuje w okresie od 06.02.2014 do 02.06.2016 wskutek przedłużenia terminu przez LUGV RO1.

Poniższa lista stanowi wybór znanych baz danych i danych zarejestrowanych odnośnie WEG Tantow:

- zbiór geodanych dotyczących fauny RPG (por. rozdz. 1.2.3)
- gatunki zgłoszone przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Szczecinie

¹³ <http://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=PLB320003>

¹⁴ <http://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=PLB320003>

- dane i wyniki badania wygenerowanie i pozyskane (częściowo transgraniczne) w ramach komunalnego planowania zabudowy ¹⁵, m.in.
 - o opracowania kartograficzne ptaków lęgowych przygotowane przez biuro Salix/ pana dr Schellera z lat 2003*, 2008* i 2009*
 - o opracowania kartograficzne ptaków migrujących przygotowane przez biuro Salix/ pana dr Schellera z lat 2003/2004*, 2007/2008*, 2010/2011 (Scheller & Schwarz, 2011), 2014/2015 (Scheller et al., 2015)
 - o Planowanie + środowisko: Studium oddziaływania na OSO Windfeld Tantow (2010)
 - o Marchowski & Ławicki (2011): Numbers of waterfowl in Western Pomerania in the 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012 season. W: Bergen & Rößler (2015)
 - o Marchowski & Wilkening (2015): Wizja lokalna Mescherin w dniu 27.03.2015; informacje na temat migracji w Dolinie Dolnej Odry.
 - o Bergen & Rößler (2015): Ekspertyza dotycząca znaczenia obszarów realizacji przedsięwzięcia VG Rosow i VG Tantow jako siedlisk ptaków migrujących istotnych przy sporządzaniu planów w zakresie energii wiatrowej
 - o Opracowania kartograficzne i oceny gatunków nietoperzy przez biuro terenowych badań ekologicznych i faunistycznych z lat (2009), (2012) i (2014).

Dostępne są wyniki badań i oceny z wielu lat, w tym bardzo aktualne, które dotyczą występowania w obszarze gatunków istotnych dla oceny, które uznaje się za wystarczające do wykorzystania do oceny na szczeblu planowania regionalnego.

3.7.1. Określenie oddziaływań ustalenia planu

OSO Randow-Welse-Bruch, OSO Dolina Dolnej Odry, SOO Dolna Odra

Ptaki lęgowe

W standardowych arkuszach danych dla OSO Randow-Welse-Bruch i Dolina Dolnej Odry oraz SOO Dolna Odra wymienione są liczne gatunki ptaków istotne dla oceny, które wylęgają się w obrębie obszarów Natura 2000, w tym gatunki szczególnie wrażliwe na zakłócenia, jak bocian czarny i orzeł bielik, a także kania ruda, która jest szczególnie narażona na zderzenie (por. rozdz. 2.3). W obrębie OSO Randow-Welse-Bruch i Dolina Dolnej Odry oraz SOO Dolna Odra nie jest jednak znane występowanie żadnych ptaków lęgowych istotnych dla oceny, na których odstępy ochronne nakłada się ustalenia planu.

Struktury siedlisk, które mogłyby być potencjalnie szczególnie przydatne dla przyszłego osiedlania się istotnych dla oceny gatunków (SOO typy siedlisk 9190, 91F0: gatunki charakterystyczne m.in. bocian czarny i ogółem szponiaste¹⁶), występują co najmniej 1,8 km na wschód od granicy WEG w obszarze leśnym na północny wschód od Pargowa

¹⁵ Źródła oznaczone gwiazdką * nie są dostępne RPG w formie pierwotnej, lecz po przeanalizowaniu (Planowanie + środowisko, 2010).

¹⁶ (LUGV, 2014)

(zarówno położone w obrębie OSO, jak i SOO). W odległości do 6 km od lasu, stanowiącego potencjalne miejsce lęgu, w kierunku WEG nie występują żadne biotopy stanowiące preferowane siedliska żerowania¹⁷ (Sst: mniejsze ciek wodne zbliżone do naturalnych, bogate w ryby, oraz obszary stawów rybnych; Sea: większe wody stojące, kompleksy wód stojących lub obszary stawów rybnych o wielkości od 30 ha lub większe ciek wodne; Sra: trwałe użytki zielone). Odpowiednie żerowiska można znaleźć w przeciwnym kierunku w Dolinie Dolnej Odry.

Ptaki wędrowne / migrujące

Dolina Dolnej Odry ma szczególne znaczenie dla ptactwa wodnego i migracji ptaków, co zostało m.in. udokumentowane w standardowych arkuszach danych polskich obszarów Natura 2000: Dolina Dolnej Odry (OSO) i Dolna Odra (SOO). W okresach wiosennej i jesiennej migracji, na polderach Doliny Dolnej Odry zbierają się tysiące, a w przypadku niektórych gatunków znacznie ponad dziesięć tysięcy zwierząt, które zarówno w obrębie obszarów Natura 2000, jak i poza nimi, na terenach uprawnych i użytkach zielonych (w odległości do 20 km od miejsc noclegowania¹⁸), poszukują pożywienia przed wyruszeniem w podróż do swoich obszarów zimowania. Do gatunków tych należy gęś zbożowa licząca maks. 25 400 osobników, żuraw z maks. 16 500 osobnikami i czajka z maks. 12 000 osobników (liczba migrujących zwierząt według standardowego formularza danych z 09/2011; dane dla ogółu OSO Dolina Dolnej Odry). Do miejsc noclegowania regularnie odwiedzanych przez dużą liczbę badanych gatunków należy miejsce noclegowania niedaleko Marwic (regularnie > 10 000 żurawi, stąd obszar ochrony o promieniu 10 km), a także miejsca noclegowania na wschód od Staffelde w OSO Dolina Dolnej Odry. Po stronie niemieckiej, niedaleko Staffelde, w bliskim sąsiedztwie OSO Dolina Dolnej Odry, znajduje się polder Staffelder, który, w zależności od stanu wody, wykorzystywany jest również przez żurawie i gęsi północne jako akwen noclegowania. Główne miejsce noclegowania i odpoczynku zarówno dla gęsi północnych, jak i żurawi w rejonie północnej Doliny Dolnej Odry, stanowi – według Marchowskiego¹⁹ – miejsce noclegowania niedaleko Marwic (teren pomiędzy Marwicami w Polsce a Gartz w Niemczech). Wykorzystanie polderów położonych w obrębie Międzyodrza (PL) i polderu Staffelder znajdującego się po stronie niemieckiej zależy od stanu wód (w zależności od poziomu wody wykorzystywany jest obszar po polskiej lub niemieckiej stronie) i może się na nich gromadzić do 1 500 gęsi północnych lub do 1 000 żurawi.²⁰ Ustalenie planu nie powoduje nakładania się odstępów ochronnych od znanych miejsc i akwenów noclegowania ptaków wędrownych istotnych dla oceny. WEG Tantow, który jest zdominowany przez powierzchnie uprawne, graniczy na wschodzie bezpośrednio z OSO Dolina Dolnej Odry. Zakłócenia samych miejsc i akwenów noclegowania można wykluczyć ze względu na odległość ok. 2,5 km między WEG a najbliższymi terenami polderów oraz przestrzeganie odstępów ochronnych zgodnie z kryteriami TAK (patrz wyżej). Przykład tego, że odległości < 1000 m między akwenami noclegowania a farmą wiatrową nie prowadzą do zakłóceń i/lub porzucenia przez zwierzętami miejsca noclegowania, został zaobserwowany przez Schellera w 2015 r. w obszarze Nadrensee graniczącym na północy z ustaleniem planu (w Bergen i Rößler (2015)). Ze względu na znane efekty omijania turbin wiatrowych przez

¹⁷ (Scheller & Köpke, 2013, str. 10 i nast.)

¹⁸ (MUGV, 2012, str. 9 i nast.)

¹⁹ (Marchowski & Wilkening, 2015)

²⁰ ebd.

ptaki wędrowne (wskutek dźwięku i efektów wizualnych związanych z urządzeniami i eksploatacją) należy jednak wyjść z założenia, że zarówno powierzchnia WEG sama w sobie, jak i powierzchnia w promieniu ok. 500 m od ustalenia planu (lub przyszłej turbiny wiatrowej) nie będzie już w przyszłości wykorzystywana do poszukiwania pożywienia lub będzie wykorzystywana tylko przez pojedyncze zwierzęta/mniejsze grupy.²¹ Negatywny wpływ wynikający ze zmniejszonej powierzchni żerowania może mieć istotne znacznie w szczególności dla migracji jesiennej, kiedy to gęsi północne i łabędzie poszukują pożywienia głównie na gruntach ornych, podczas gdy wiosną żerują intensywnie również na użytkach zielonych.²² Rzeczywiste wykorzystanie planowanego WEG i jego okolic jako żerowisk dla odpoczywających ptaków było badane przez wiele lat, ostatnio w roku migracyjnym 2014/2015, z uwzględnieniem gruntów znajdujących się na terenie Polski. Wg oceny m.in. Bergen i Rössler (2015) grunty orne WEG, włączając tereny o promieniu 500 m, nie stanowią, pomimo ich bliskości do OSO Randow-Welse-Bruch i Doliny Odry Dolnej, znaczącego miejsca żerowania dla zwierząt odpoczywających w Dolinie Dolnej Odry. Ponadto rozwój użytkowania gruntów rolnych przedstawia się bardzo pozytywnie w odniesieniu do dostępności odpowiednich miejsc żerowania, przynajmniej dla rozpatrywanych gatunków wędrownych. Powierzchnia uprawna z preferowanymi przez ptaki żerujące roślinami uprawnymi kukurydzy i rzepaku zwiększyła się w powiecie Uckermark w ciągu ostatnich 15 lat ponad dwukrotnie: z ok. 21 400 ha kukurydzy i rzepaku w 1999 r. do prawie 45 000 ha w roku 2014²³. Można wywnioskować, że w związku ze zmianą systemu upraw, którą można obserwować również na terenie Polski.²⁴, rozpatrywane gatunki wędrowne mają dostęp do znacznie większego wyboru żerowisk. W badanym obszarze nie stwierdzono stałych korytarzy przelotowych migrującej populacji gęsi północnych i łabędzi czy żurawi²⁵. Chociaż można przypuszczać, że turbiny wiatrowe budowane w przyszłości w obszarze ustalenia planu będą powodować, ze względu na ich omijanie przez większe grupy migrujących gatunków wędrownych istotnych dla oceny (północne gęsi i łabędzie, żurawie), miejscowo ograniczone działanie barierowe, wymuszając przeloty wokół turbin i nad nimi, „[...] (turbiny wiatrowe) nie będą miały istotnego wpływu na przeloty między miejscami noclegowania i żerowiskami“ (Bergen & Rössler, 2015, str. 40). W pobliżu turbin wiatrowych nie istnieje zwiększone ryzyko kolizji dla istotnych dla badania gatunków, które regularnie latają nad i wokół farm wiatrowych²⁶.

Według MUGV (2012), Odra Zachodnia przebiegająca ok. 2,5 km na wschód od WEG, ma, jako akwen 1. rzędu, nie tylko duże znaczenie dla ptactwa tego siedliska przez cały rok, lecz pełni również funkcję trasy wędrówek ptaków dla migracji ponadregionalnej (zwłaszcza dla ptaków wodnych i gatunków terenów podmokłych). Według MUGV (2012), przy ustalaniu WEG lub budowie turbin wiatrowych musi być przestrzegana odległość 1 000 m, aby zapobiec negatywnemu oddziaływaniu na funkcję trasy wędrówek ptaków i funkcję siedliska tego obszaru (jako obszaru gromadzenia się dla licznych ptaków wodnych, nie tylko gatunków istotnych dla oceny). Odległość ustalenia planu od obszarów zalewowych Odry Zachodniej wynosi 2,5 km, co pozwala na zachowanie, oprócz niezbędnego odstępu ochronnego, 1,5 kilometrowego bufora od istotnych siedlisk.

²¹ m. in. (LUGV, 2011)

²² Izba Rolnicza Dolnej Saksoni (2006): Ptaki w krajobrazie kulturowym. Studium zarządzania gęśmi.

²³ (Urząd Rolnictwa i Środowiska LK Uckermark, 2003-2014)

²⁴ (Planowanie + środowisko, 2013)

²⁵ (Bergen & Rössler, 2015)

²⁶ (Dürr & Langgemach, 2014)

Nietoperze

Według standardowego formularza danych dla SOO Dolna Odra, do wartościowych gatunków obszaru chronionego należą oba gatunki nietoperzy szczególnie narażonych na zderzenie: borowiec wielki i karlik malutki, a także gatunki uważane za istotne pod względem kolizji: mroczek późny i mopek (patrz rozdz. 2.3). W wymienionym SOO występują znane w najbliższej położonym WEG populacje jednego z badanych gatunków, w lesie na północny wschód od Pargowa, gdzie wykryte zostały kwatery zimowe borowca wielkiego²⁷. Kwatery są oddalone o ponad 1,5 i 2 km od wschodniej granicy WEG, w związku z czym ustalenie planu nie narusza odstępów bezpieczeństwa tych istotnych dla oceny gatunków. Przydatność WEG i okolic jako łowisk należy wg Göttsche ocenić jako niską, w szczególności w części wschodniej, ze względu na ubogość struktur powierzchni uprawnych. Bardziej atrakcyjne dla żerujących nietoperzy są powierzchnie uprawne położone w zachodniej części WEG²⁸. Obszary te położone są w odległości ponad 3 km od SOO Dolna Odra, ponadto w tej części WEG stwierdzono już, że istnieje możliwość uzyskania zezwolenia w związku z ochroną przyrody (patrz rozdz. **Fehler! Verweisquelle konnte nicht gefunden werden.**). Obszary Doliny Dolnej Odry mają szczególne znaczenie dla wielu gatunków nietoperzy zarówno jako żerowiska, jak i trasa wędrówek/ korytarz przelotowy w okresie gromadzenia się późnym latem/jesienią. Ponieważ nie jest jasne, jak daleko sięga funkcja trasy wędrówek rozległych nizin w otaczający krajobraz²⁹, i ponieważ takie gatunki, jak borowiec wielki, wykazują zwiększoną na całym obszarze aktywność przelotową w okresie godowym, wędrownym i gromadzenia się, należy liczyć się, w szczególności w miesiącach sierpień i wrzesień, z potencjalnie zwiększonym zagrożeniem kolizją pojedynczych zwierząt z turbinami wiatrowymi, a tym samym z potencjalnym, negatywnym oddziaływaniem w szczególności na wartościowy gatunek borowca wielkiego³⁰. Göttsche (2014) zauważa możliwość zwiększenia możliwości konfliktu przede wszystkim w obszarze WEG na wschód od alei Rosow-Neurochlitz, który należy poddać ocenie w ramach planowania zezwoleń lub po wybudowaniu turbin wiatrowych i, jeśli to konieczne, usunąć, podejmując odpowiednie działania zapobiegające.

3.7.2. Ocena oddziaływań ustalenia planu

OSO Randow-Welse-Bruch, OSO Dolina Dolnej Odry, SOO Dolna Odra

Ptaki lęgowe

WEG nie nakłada się na żadne znane odstępy ochronne badanych gatunków ptaków. Z ustalenia planu nie będą wynikać, zgodnie z aktualną wiedzą, negatywne oddziaływania na obecne populacje badanych gatunków, które mogą mieć znaczący wpływ na cele związane z ochroną oraz kluczowe dla celu ochrony elementy obu OSO oraz SOO.

Chociaż w przypadku potencjalnego, późniejszego osiedlenia się par lęgowych bielika, bociana czarnego i orlika krzykliwego w tym zalesionym terenie nastąpiłoby przekroczenie

²⁷ (Göttsche, 2014)

²⁸ ebd.

²⁹ (Göttsche, 2014)

³⁰ (Ryslavy et al., 2013)

odległości 3 km (co odpowiada obszarowi ochronnemu zgodnie z kryteriami TAK) do WEG Tantow, nie należy spodziewać się zwiększenia potencjału konfliktu ze względu na specyficzne gatunkowo zachowania i położenie przestrzenne WEG wobec potencjalnego lasu łęgowego. Zakłócenia wymienionych gatunków będą spowodowane przede wszystkim przez sygnały optyczne, przy czym często szczególnie zakłócająco może działać obecność człowieka, a nie ruchy elementów technicznych³¹. Ponieważ w obrębie potencjalnego lasu łęgowego nie istnieją połączenia widokowe z obszarem ustalenia planu, a odległość do WEG wynosi prawie 2 km, można przypuszczalnie wykluczyć większe zakłócenia potencjalnego miejsca wylęgu we wspomnianym lesie. Potencjalne żerowiska wymienionych gatunków są zlokalizowane poza potencjalnym lasem wylęgu, w obszarze Doliny Dolnej Odry, a więc w kierunku przeciwnym do ustalenia planu. Z tego też powodu nie należy spodziewać się wynikającego z ustalenia planu, szczególnego ryzyka zderzenia dla ewent. osiedlających się w przyszłości zwierząt, które będą wylatywać z potencjalnego lasu łęgowego w poszukiwaniu pożywienia. Ustalenie planu należy, po uzgodnieniu z LUGV, ocenić jako nie budzące krytyki odnośnie znamion czynów zabronionych zgodnie z § 44 ust. 1 BNatSchG, z uwzględnieniem możliwości kolejnych szczebli planowania³².

Z całą pewnością można wykluczyć znaczne, negatywne oddziaływanie ustalenia planu na badane gatunki ptaków łęgowych występujących w ocenianym OSO Randow-Welse-Bruch i Dolina Dolnej Odry oraz SOO Dolna Odra.

Ptaki wędrowne / migrujące

Ustalenie WEG Tantow nie spowoduje, zgodnie z obecnym stanem wiedzy, zakłócenia miejsc noclegowania lub funkcji trasy wędrówek dla migracji ptaków w OSO Dolina Odry Dolnej ani SOO Dolna Odra. Chociaż należy spodziewać się lokalnie ograniczonego działania barierowego farmy wiatrowej powstającej na podstawie ustalenia planu, Bergen & Rösler (2015) wykluczają przecięcie, a tym samym ograniczenie dostępności siedlisk żerowania (por. rozdz. 3.7.1). Innym wymienianym, negatywnym oddziaływaniem dla odpoczywających ptaków wędrownych w Dolinie Dolnej Odry jest zmniejszenie obszarów żerowania w obrębie WEG i w promieniu do 500 m od WEG. Ze względu na duże odległości do 20 km pokonywane przez gęsi północne w poszukiwaniu pożywienia³³, dużą liczbę dobrze dostępnych miejsc żerowania, które nie podlegają negatywnemu oddziaływaniu, zarówno po polskiej, jak i po niemieckiej stronie badanych obszarów Natura 2000, zwiększoną przydatność powierzchni uprawnych jako żerowisk oraz niniejszą ekspertyzę, według której powierzchnie uprawne, podlegające negatywnym oddziaływaniom, nie stanowią znaczących miejsc żerowania dla ptactwa wędrownego odpoczywającego w Dolinie Dolnej Odry, negatywne oddziaływanie ocenia się jako nieistotne. Po analizie dostępnych danych i wyników opracowań kartograficznych (patrz rozdz. 3.7), a także przy uwzględnieniu krajobrazowego wyposażenia zarówno WEG, jak i dalszych okolic, Bergen & Rösler (2015) dochodzą do następującego wniosku końcowego: „Prognoza i ocena spodziewanego wpływu na istotne dla planu ptaki wędrowne wykazały, że ochrona ptaków (tutaj tylko: ochrona ptaków migrujących) nie

³¹ (Dürr & Langgemach, 2014)

³² (RPS Uckermark-Barnim, 2012-2013)

³³ (MUGV, 2012)

wyklucza wykorzystania energii wiatrowej w VG Tantow". Stwierdzają ostatecznie, „[...] że wykorzystanie energii wiatrowej w VG Tantow, w odniesieniu do ptaków migrujących, należy ocenić jako możliwe lub zgodne z ochroną ptaków migrujących" (Bergen i Roessler, 2015 str. 47). Ustalenie planu, również po uzgodnieniu z LUGV, należy ocenić jako nie budzące krytyki odnośnie znamion czynów zabronionych zgodnie z § 44 ust. 1 BNatSchG, z uwzględnieniem możliwości kolejnych szczebli planowania ³⁴.

Z całą pewnością można wykluczyć znaczne, negatywne oddziaływanie ustalenia planu na istotne dla badania gatunki ptaków migrujących występujących w ocenianym OSO Randow-Welse-Bruch i Dolina Dolnej Odry oraz SOO Dolna Odra.

Nietoperze

W SOO Dolna Odra, na północny wschód od Pargowa, zarejestrowano znane kwatery nietoperzy, w tym 2 ostoje zimowe borowca wielkiego jako gatunku wartościowego dla SOO Dolna Odra, a także dużą liczbę potencjalnie odpowiednich kwater noclegowych. Ze względu na dużą liczbę dziupli można spodziewać się w tym obszarze SOO zwiększonej aktywności nietoperzy – zarówno ze względu na potencjał kwater, jak również ze względu na przydatność jako łowisko. Obszar leśny graniczy na wschodzie z Odrą Zachodnią i sąsiadującymi z nią polderami Doliny Dolnej Odry. W krajobrazach, takich jak Dolina Dolnej Odry, które charakteryzują cieki rzeczne, liczne starorzecza i przyległe obszary podmokłe, występują duże ilości owadów, mają więc one duże znaczenie dla wielu gatunków nietoperzy jako bogate źródło pożywienia. Wody i siedliska wilgotne są intensywnie wykorzystywane przez wiele istotnych dla oceny gatunków nietoperzy, w tym również przez borowca wielkiego i karlika małego (także wartościowego gatunku SOO), do poszukiwania pożywienia. Siedliska żerowania w rejonie Doliny Dolnej Odry znajdują się, wychodząc z obszaru leśnego na wschodzie, a więc w kierunku przeciwnym do WEG. Znaczenie intensywnie zarządzanych powierzchni uprawnych dla poszukiwania pożywienia przez istotne dla oceny gatunki nietoperzy należy zasadniczo ocenić jako niewielkie (poza krótkotrwałymi wyjątkami spowodowanymi kilkoma procesami zagospodarowania). W szczególności wschodnia część WEG, która jest położona najbliżej SOO, wykazuje powierzchnie uprawne o słabej strukturze i pod względem atrakcyjności jako siedlisko żerowania dla nietoperzy może zostać opisana jako mało konfliktowa ³⁵. Możliwość konfliktu istnieje we wschodniej części WEG, głównie w obszarze alei pomiędzy Rosow a Neurochlitze, gdzie kilka drzew dysponuje odpowiednimi kwaterami. To (potencjalne) występowanie notuje się jednak w wyraźnej odległości od SOO Dolna Odra, która wynosi co najmniej 1,9 km.

Negatywne oddziaływanie ustalenia planu na wartościowe gatunki nietoperzy w SOO mogą tym samym występować zwłaszcza w okresie godowym, gromadzenia się i migracji trwającej od lipca do sierpnia. W tym czasie aktywność przelotowa zwierząt jest na dużym terenie zwiększona, z czego może wynikać zwiększone ryzyko kolizji w pobliżu działających turbin wiatrowych. W ramach postępowania w sprawie wydania zezwolenia udało się ustalić działania zapobiegające, jak na przykład ograniczenie godzin

³⁴ (RPS Uckermark-Barnim, 2012-2013)

³⁵ (Göttsche, 2014)

eksploatacji (np. wyłączanie nocą w miesiącach lipiec i sierpień przy prędkości wiatru < 5 – 6,5 m/s³⁶), które to, jeśli są przestrzegane, powodują istotny spadek śmiertelności.

Z całą pewnością można wykluczyć znaczne, negatywne oddziaływanie ustalenia planu na badane gatunki nietoperzy występujących w OSO, z uwzględnieniem możliwości zapobiegania kolejnych szczebli planowania.

3.7.3. Wskazówki dla kolejnych szczebli planowania

- Na płaszczyźnie postępowania w sprawie wydania zezwolenia/komunalnego planowania zabudowy należy w ramach oceny oddziaływania przez urządzenia na OSO i po konsultacji z właściwymi organami zwrócić się z zapytaniem do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie o zaktualizowane informacje dotyczące występowania w szczególności badanych gatunków bielika, bociana czarnego i orlika krzykliwego i / lub włączyć obszar leśny na północny-wschód od Pargowa do opracowań kartograficznych. Jeśli w późniejszym okresie, w obszarze tym osiedlą się pary lęgowe, należy, w ramach analizy wykorzystania przestrzeni, sprawdzić budowane turbiny wiatrowe pod kątem niewywoływania konfliktu.
- Na płaszczyźnie postępowania w sprawie wydania zezwolenia/komunalnego planowania zabudowy należy ustalić aktualne, potencjalne negatywne oddziaływanie na obszary odpoczynku zimowego gęsi zbożowej (*Anser fabalis rossicus*) w celu wykluczenia znaczącego, negatywnego oddziaływania wykorzystania energii wiatru na ten podgatunek.

4. Wyniki: Efekty sumowania na poszczególne obszary Natura 2000

Wyniki ocen oddziaływania WEG na OSO zostały dla poszczególnych OSO przedstawione w następujących oddziałach w odniesieniu do celów ochrony oraz elementów kluczowych dla celu ochrony. W ocenie oddziaływania na OSO uwzględniono wszystkie ustalenia planu, a więc również WEG ocenione jako istniejące obciążenia wstępne. Do oceny włączone zostały również inne znane obciążenia wstępne.

[...]

4.5 OSO Dolina Dolnej Odry

4.5.1 Podsumowanie oddziaływania ustaleń planu

W odległości 5 km do granic OSO Dolina Odry Dolnej leżą WEG Rosow i Tantow znajdują się dwa obszary kwalifikowane do wykorzystania energii wiatru, wyznaczone w Rzecзовym Planie Częściowym „Wykorzystanie siły wiatru, zabezpieczenie i pozyskiwanie surowców”. Żaden z tych obszarów nie nakłada się na odstępy ochronne dotyczące istotnych dla oceny gatunków ptaków występujących w OSO. Obszar WEG Tantow graniczy na wschodzie bezpośrednio z OSO Dolina Dolnej Odry. Na podstawie informacji Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie na temat bardzo dużego znaczenia OSO, w szczególności dla ptaków wędrownych, ustalenie planu zostało zbadane w rozdz. 3.7 pod kątem zgodności z OSO. W wyniku analizy wstępnej i oceny oddziaływania obszarów WEG Rosow i Tantow stwierdzono, na podstawie dostępnych wyników opracowań kartograficznych i eksperckich

³⁶ (Ryslavy et al., 2013)

ocen badanych gatunków ptaków lęgowych i wędrownych, że zgodnie z obecnym stanem wiedzy można z całą pewnością wykluczyć znaczne, negatywne oddziaływanie obu ustaleń planu na istotne dla oceny, wartościowe gatunki ptaków występujące w OSO Dolina Dolnej Odry. W wyniku ocen stwierdzono również, że oba ustalenia planu nie będą miały prawdopodobnie znacznego, negatywnego oddziaływania na funkcję Doliny Dolnej Odry jako obszaru koncentracji i trasy wędrowek dla ponadregionalnej migracji ptaków zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie energii wiatrowej. Ze strony obu WEG nie należy spodziewać się bezpośredniego zakłócenia znanych miejsc/ akwenów noclegowania zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie energii wiatrowej. Z oceny ekspertów – z uwzględnieniem farmy wiatrowej zlokalizowanej przy jeziorze Nadrensee na zachód od WEG Rosow – wynika również, że nie nastąpi obniżenie wartości znaczących miejsc żerowania, ani nie będzie miał miejsca efekt rozcięcia utrudniający dostępność potencjalnych żerowisk³⁷. W obrębie 10 kilometrowego obszaru ochronnego, mierzonego do miejsca noclegowania żurawi koło Marwic znajdującego się w obrębie OSO Dolina Odry Dolnej, zlokalizowany jest WEG Groß Pinnow, na którym już od 2005 i 2009 roku działa łącznie 21 turbin wiatrowych. WEG, jako jedyne ustalenie planu, stanowi, zgodnie z rozdziałami 1.2.4 i 3.3, istniejące obciążenie wstępne 10 kilometrowej strefy ochronnej. Znaczący, niekorzystny wpływ ustalenia planu na występowanie żurawia w miejscu noclegowania i jego funkcję odpoczynku nie jest znany.

4.5.2 Identyfikacja innych projektów mających wpływ na OSO

Według informacji Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 1 sierpnia 2013 r., na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zarówno w obrębie OSO Dolina Dolnej Odry, jak i w odległości ok. 5 km do niego, zlokalizowanych jest wiele obszarów projektowych dla budowy elektrowni wiatrowych. Według stanu wiedzy Regionalnej Wspólnoty Planowania Uckermark-Barnim (internetowe usługi kartograficzne³⁸ Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i zdjęcia lotnicze Google Maps, ostatnio sprawdzone 11.06.2015), turbiny wiatrowe nie zostały jeszcze w podanych lokalizacjach Będargowo/Kołbaskowo, Bolkowice/Widuchowa, Pargowo/ Kołbaskowo i Żelechowa/Widuchowa wzniesione. Zakłada się (współrzędne konkretnych lokalizacji turbin wiatrowych nie są dostępne), że projekty w Pargowie i Bolkowicach leżą w obrębie OSO Dolina Dolnej Odry. Bolkowice znajdują się w odległości powyżej 10 km od WEG ustalonego w Planie Regionalnym Rzeczowy Plan Częściowy „Wykorzystanie siły wiatru, zabezpieczenie i pozyskiwanie surowców”. Pargowo leży w odległości około 1,5 km na wschód od WEG Tantow, w związku z czym turbiny wiatrowe, które zostaną potencjalnie zrealizowane w tej lokalizacji w przyszłości, będą oddziaływać na dobra chronione OSO w związku przestrzennym z turbinami wiatrowymi powstającymi w obrębie obszaru WEG Tantow. Obszar WEG Rosow znajduje się w związku przestrzennym z farmą wiatrową koło jeziora Nadrensee / w Meklemburgii-Pomorzu Przednim.

4.5.3 Ocena efektów sumowania

Ustalenia planu obszarów WEG po stronie niemieckiej nie naruszają odstępów ochronnych do miejsc występowania istotnych dla oceny gatunków ptaków lęgowych w obrębie OSO. Ponieważ według Rozporządzenia w sprawie energii wiatrowej WEG nie naruszają zasadniczo

³⁷ (Bergen & Rößler, 2015)

³⁸ (Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, 2015)

znamion czynów zabronionych w związku z prawną ochroną gatunków zgodnie z § 44 ust. 1 BNatSchG, można wykluczyć, zgodnie z obecnym stanem wiedzy także na tle innych ustaleń planu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, że ustalenie WEG może powodować znaczne, negatywne oddziaływania na istotne dla oceny, wartościowe gatunki ptaków lęgowych OSO.

W związku przestrzennym WEG Tantow z przyszłą farmą wiatrową koło Pargowa, turbiny wiatrowe mogłyby powodować większe działanie barierowe w odniesieniu do lotów wykonywanych w poszukiwaniu pożywienia z odcinka Doliny Dolnej Odry znajdującego się na wschód od WEG, jeśli w wyniku interakcji obu obszarów konieczne byłoby pokonanie dłuższej drogi w celu ominięcia turbin. Ponieważ Pargowo leży bezpośrednio pomiędzy położoną na wschodzie Doliną Dolnej Odry a położonym na zachodzie obszarem WEG Tantow w obrębie potencjalnego korytarza wymagającego już – ze względu na WEG Tantow – ominięcia (poprzez przeloty wokół niego i nad nim), który w ocenie ekspertów nie stanowi korytarza przelotowego zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie energii wiatrowej³⁹, można jednak z dużym prawdopodobieństwem wykluczyć znaczne, negatywne oddziaływanie wskutek istniejącego działania barierowego. W odniesieniu do możliwych do osiągnięcia i niezakłóconych żerowisk istotnych dla oceny gatunków ptaków wędrownych występujących w obrębie OSO stwierdza się, że sam obszar WEG Tantow oraz obszary projektowe położone na terytorium Polski koło Pargowa i Bolkowica, mogą mieć negatywne oddziaływanie na potencjalne obszary żerowania w obrębie OSO ze względu na swoje położenie wobec SPA (graniczące z WEG Tantow; obszary projektu koło Pargowa i Bolkowic prawdopodobnie w obrębie OSO). Ponieważ udział powierzchni uprawnych w OSO jest znacznie niższy w porównaniu do użytków zielonych, redukcja powierzchni uprawnych nadających się na żerowiska miałyby potencjalnie większe oddziaływanie. Niniejsza, ekspercka ocena obszaru WEG Tantow (por. rozdz. 3.7) została już omówiona w odniesieniu do gatunków ptaków migrujących. Możliwość znaczącego, negatywnego oddziaływania wskutek bliskości WEG Tantow do obszaru projektowe w Pargowie jest, zgodnie z obecnym stanem wiedzy, wykluczona, ponieważ określone powierzchnie uprawne są zlokalizowane w dużej bliskości do elementów krajobrazu, które powodują zasadniczo omijanie przez istotne dla oceny gatunki ptaków wędrownych⁴⁰, i tym samym już teraz w przeważającej części nie wchodzi w rachubę jako miejsce żerowania zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie energii wiatrowej.

Analiza potencjalnie odpowiednich, położonych poza OSO żerowisk istotnych dla oceny gatunków wędrownych występujących w obrębie OSO pozwala oczekiwać również zwiększenia potencjału negatywnych oddziaływań – w przypadku realizacji turbin wiatrowych planowanych zarówno po stronie polskiej, jak i po stronie niemieckiej Doliny Dolnej Odry. Zarówno planowane WEG, jak i istniejąca farma wiatrowa przy jeziorze Nadrensee na terenie Niemiec oraz podane przez Regionalną Dyрекcję w Szczecinie obszary planowania dla turbin wiatrowych na terenie Polski są zdominowane przez powierzchnie uprawne. Ponieważ Dolina Dolnej Odry charakteryzuje się występowaniem na dużym obszarze użytków zielonych, a powierzchnie te są głównie wiosną intensywnie wykorzystywane jako żerowiska istotnych dla oceny gatunków wędrownych⁴¹, redukcja nadających się powierzchni uprawnych jest istotna dla kwestii żerowania szczególnie w okresie dużego nagromadzenia ptaków wędrownych w Dolinie Dolnej Odry jesienią. WEG Rosow, Tantow i obszary projektowe Bedargowo, Pargowo, Bolkowice i Żelechowa są położone mniej więcej w odległości do 5 km od OSO Dolina Dolnej

³⁹ (Bergen & Rößler, 2015)

⁴⁰ (BMVBS, 2010)

⁴¹ (Izba Rolnicza Dolnej Saksonii, 2006)

Odry, oddziałując tym samym negatywnie na potencjalne miejsca żerowania w stosunkowo dużej (dla rozpatrywanych gatunków) bliskości OSO. Dla WEG Rosow i Tantow dostępna jest ekspertyza, sporządzona z uwzględnieniem farmy wiatrowej koło jeziora Nadrensee, potwierdzająca możliwość wykorzystania energii wiatrowej w obszarze, biorąc pod uwagę konieczność ochrony ptaków migrujących. Zarówno na północ / północny zachód od WEG Rosow z farmą wiatrową Nadrensee, jak i na południe / południowy-zachód od WEG Tantow z obszarem projektowym koło Pargowa, w promieniu 5 km wokół OSO i poza nim, znajdują się rozległe powierzchnie uprawne, dostępne z Doliny Dolnej Odry (również ze znanych miejsc noclegowania gęsi północnych po stronie polskiej na północ i południowy wschód od Staffelde, a także między Gartz a Marwicami). Obszary projektowe koło Bedargowa, Bolkowic i Żelechowej położone są w dużej odległości od obszaru Tantow / Rosow, w związku z czym ustalenia planu i obszary projektowe nie mogą negatywnie oddziaływać na pobliskie obszary nadające się na żerowiska tych samych zbiorowisk ptaków migrujących.

W związku z wyżej wymienionymi ocenami i obserwowaną tendencją, polegającą na tym, że liczba powierzchni uprawnych w Uckermark nadających się na żerowiska istotnych dla badania gatunków wędrownych wzrosła ponad dwukrotnie ze względu na zwiększające się uprawy kukurydzy i rzepaku (zob. rozdz. 3.7.1), można przypuszczalnie wykluczyć znaczące, negatywne oddziaływanie na cele ochrony i zachowania OSO Dolina Dolnej Odry odnośnie istotnych dla badania gatunków ptaków, także z uwzględnieniem efektów sumowania WEG Tantow i Rosow z innymi znanymi planami i projektami.

[...]

4.7 SOO Dolna Odra

4.7.1 Podsumowanie oddziaływania ustaleń planu

W promieniu 5 km od granic SOO Dolna Odra znajdują się dwa obszary kwalifikowane do wykorzystania energii wiatru, WEG Rosow i Tantow, wyznaczone w Rzeczowym Planie Częściowym „Wykorzystanie siły wiatru, zabezpieczenie i pozyskiwanie surowców”. Oba WEG nie naruszają znanych odstępstw bezpieczeństwa od istotnych dla badania gatunków ptaków i nietoperzy występujących w obrębie SOO, wymienionych w standardowym formularzu danych jako gatunki wartościowe lub należących do gatunków charakterystycznych ukształtowanych typów siedlisko SOO. W wyniku analizy wstępnej i oceny oddziaływania obszarów WEG Rosow i Tantow (por. rozdz. 2 i 3.7) stwierdzono, na podstawie dostępnych wyników opracowań kartograficznych i ekspertyz istotnych dla badania gatunków nietoperzy oraz ptaków lęgowych i wędrownych, że zgodnie z obecnym stanem wiedzy można z całą pewnością wykluczyć znaczne, negatywne oddziaływanie obu ustaleń planu na istotne dla oceny, wartościowe gatunki występujące w SOO Dolna Odra.

4.7.2 Identyfikacja innych projektów mających wpływ na SOO

Według informacji Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 1 sierpnia 2013 r., na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w obszarze przygranicznym, jak i w bliskim otoczeniu SOO Dolna Odra w obszarze Pargowa, zlokalizowany jest obszar projektowy dla budowy elektrowni wiatrowych. Zgodnie ze stanem wiedzy Regionalnej Wspólnoty Planowania

Uckermark-Barnim (internetowe usługi kartograficzne⁴² Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i zdjęcia lotnicze Google Maps, ostatnio sprawdzone 11.06.2015) turbiny wiatrowe nie zostały jeszcze w podanej lokalizacji Pargowo/Kołbaskowo wzniesione. Pargowo leży w odległości około 1,5 km na wschód od WEG Tantow, w związku z czym turbiny wiatrowe, które zostaną potencjalnie zrealizowane w tej lokalizacji w przyszłości, będą oddziaływać na dobra chronione SOO w związku przestrzennym z turbinami wiatrowymi powstającymi w obrębie obszaru WEG Tantow.

4.7.3 Ocena efektów sumowania

Ustalania planu WEG po stronie niemieckiej nie naruszają odstępów ochronnych od miejsc występowania istotnych dla oceny gatunków ptaków i nietoperzy w obrębie SOO. Ponieważ według Rozporządzenia w sprawie energii wiatrowej WEG nie naruszają zasadniczo znamion czynów zabronionych w związku z prawną ochroną gatunków zgodnie z § 44 ust. 1 BNatSchG, można wykluczyć, zgodnie z obecnym stanem wiedzy także na tle innych ustaleń planu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, że ustalenie WEG może powodować znaczne, negatywne oddziaływania na istotne dla oceny, wartościowe, charakterystyczne gatunki SOO. Ten podstawowy wniosek ma zostać w zróżnicowany sposób opisany w poniższym tekście. W związku przestrzennym WEG Tantow z przyszłą farmą wiatrową koło Pargowa, turbiny wiatrowe mogłyby powodować większe działanie barierowe w odniesieniu do lotów wykonywanych w poszukiwaniu pożywienia z odcinka Doliny Dolnej Odry znajdującego się na wschód od WEG, jeśli w wyniku interakcji obu obszarów konieczne byłoby pokonanie dłuższej drogi w celu ominięcia turbin. Ponieważ Pargowo leży bezpośrednio pomiędzy położoną na wschodzie Doliną Dolnej Odry, a położonym na zachodzie obszarem WEG Tantow w obrębie potencjalnego korytarza wymagającego już – ze względu na WEG Tantow – ominięcia (poprzez przeloty wokół niego i nad nim), który w ocenie ekspertów nie stanowi korytarza przelotowego zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie energii wiatrowej⁴³, można jednak z dużym prawdopodobieństwem wykluczyć znaczne, negatywne oddziaływanie wskutek istniejącego działania barierowego. W odniesieniu do możliwych do osiągnięcia i niezakłóconych żerowisk istotnych dla oceny gatunków ptaków wędrownych występujących w obrębie SOO stwierdza się, że żaden WEG Planu Regionalnego Plan Częściowy „Wykorzystanie siły wiatru, zabezpieczenie i pozyskiwanie surowców”, ze względu na swoją odległość od SOO, nie jest w stanie negatywnie oddziaływać na potencjalne żerowiska w obrębie SOO. Analiza potencjalnie odpowiednich, położonych poza SOO żerowisk istotnych dla oceny gatunków wędrownych występujących w obrębie SOO pozwala oczekiwać również zwiększenia potencjału negatywnych oddziaływań – w przypadku realizacji turbin wiatrowych planowanych zarówno po stronie polskiej, jak i po stronie niemieckiej Doliny Dolnej Odry. Zarówno planowane WEG Rosow i Tantow, jak i istniejąca farma wiatrowa przy jeziorze Nadrensee na terenie Niemiec oraz podane przez Regionalną Dyrekcję w Szczecinie obszary planowania dla turbin wiatrowych na terenie Polski są zdominowane przez powierzchnie uprawne. Ponieważ Dolina Dolnej Odry charakteryzuje się występowaniem na dużym obszarze użytków zielonych, a powierzchnie te są głównie wiosną intensywnie wykorzystywane jako żerowiska istotnych dla oceny gatunków wędrownych⁴⁴, redukcja nadających się powierzchni uprawnych jest istotna dla kwestii żerowania szczególnie w

⁴² (Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, 2015)

⁴³ (Bergen & Rößler, 2015)

⁴⁴ (Izba Rolnicza Dolnej Saksonii, 2006)

okresie dużego nagromadzenia ptaków wędrownych w Dolinie Dolnej Odry jesienią. WEG Rosow, Tantow i obszary projektowe Bedargowo, Pargowo i Bolkowice położone są mniej więcej w odległości do 5 km od SOO Dolna Odra, oddziałując tym samym negatywnie na potencjalne miejsca żerowania w stosunkowo dużej (dla rozpatrywanych gatunków) bliskości SOO. Dla WEG Rosow i Tantow dostępna jest ekspertyza, sporządzona z uwzględnieniem farmy wiatrowej koło jeziora Nadrensee, potwierdzająca możliwość wykorzystania energii wiatrowej w obszarze, biorąc pod uwagę konieczność ochrony ptaków migrujących. Zarówno na północ / północny zachód od WEG Rosow z farmą wiatrową Nadrensee, jak i na południe / południowy-zachód od WEG Tantow z obszarem projektowym koło Pargowa, w promieniu 5 km wokół SOO i poza nim, znajdują się rozległe powierzchnie uprawne, dostępne z Doliny Dolnej Odry (również ze znanych miejsc noclegowania gęsi północnych po stronie polskiej na północ i południowy wschód od Staffelde, a także między Gartz a Marwicami). Obszary projektowe koło Bedargowa i Bolkowic położone są w dużej odległości od obszaru Tantow / Rosow, w związku z czym ustalenia planu i obszary projektowe nie mogą negatywnie oddziaływać na pobliskie obszary nadające się na żerowiska tych samych zbiorowisk ptaków migrujących. W związku z wyżej wymienionymi ocenami i obserwowaną tendencją, polegającą na tym, że liczba powierzchni uprawnych w Uckermark nadających się na żerowiska istotnych dla badania gatunków wędrownych wzrosła ponad dwukrotnie ze względu na zwiększające się uprawy kukurydzy i rzepaku (zob. rozdz. 3.7.1), można przypuszczalnie wykluczyć znaczące, negatywne oddziaływanie na cele ochrony i zachowania SOO Dolna Odra odnośnie istotnych dla badania gatunków ptaków, także z uwzględnieniem efektów sumowania WEG Tantow i Rosow z innymi znanymi planami i projektami. Jeśli chodzi o wartościowe gatunki nietoperzy SOO, z oceny eksperckiej wynika, że na terenie zalesionym leżącym w obrębie SOO między Pargowem a Kamieńcem występują wartościowe gatunki nietoperzy SOO (borowiec wielki). Oczekuje się, że WEG Tantow nie będzie miał w tym zakresie znaczącego, negatywnego oddziaływania na występujące gatunki. Obszar projektowy koło Pargowa będzie jednak sięgał znacznie bliżej niż WEG Tantow do SOO, w związku z czym może być bardziej prawdopodobne, że będzie powodował zakłócenia lub generował większą liczbę ofiar kolizji. W oparciu o ekspertyzy wymienione w rozdz. 3.7, a przede wszystkim w związku z możliwościami zapobiegania i minimalizacji kolejnych szczebli planowania, należy jednak, według obecnego stanu wiedzy, z całym prawdopodobieństwem wykluczyć znaczące, sumaryczne, negatywne oddziaływania na faunę nietoperza ze względu na fizyczną bliskość WEG i obszaru projektowego Pargowo.

Część II Ustalenie obszarów priorytetowych i zastrzeżonych dla zabezpieczenia i pozyskiwania surowców

1. Wstęp i metodyka

1.1 Podstawy prawne i krótki opis do ustalania obszarów priorytetowych i zastrzeżonych dla zabezpieczenia i pozyskiwania surowców (VRG, VBG)

Podstawy ustawowe oceny oddziaływania na SOOS można znaleźć w Federalnej ustawie o ochronie przyrody (BNatSchG, 2011) oraz Brandenburskiej ustawie o realizacji ochrony przyrody (BbgNatSchAG natury, 2013). Podstawą tych przepisów jest art. 6 ust. 3 Dyrektywy siedliskowej (Dyrektywa 92/43/EWG Rady z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.07.1992 r., str. 7), zmienionej

ostatnio Dyrektywą 2006/105/WE Rady z 20 listopada 2006 r.). W § 34 BNatSchG stwierdza się:

"(1) Projekty przed ich zatwierdzeniem lub realizacją podlegają kontroli pod kątem zgodności z celami utrzymania obszaru Natura 2000, jeśli mogą one - indywidualnie lub w połączeniu z innymi projektami lub planami – mieć istotny, negatywny wpływ na obszar i nie służą bezpośrednio jego administracji. [...]"

Nie wpływa to na realizację art. 12, 13 i 16 w odniesieniu do gatunków wymienionych w załączniku IV Dyrektywy siedliskowej. Zgodnie z § 36 BNatSchG, w związku z § 7 ust. 6 ROG, wymagane jest przeprowadzenie kontroli pod kątem zgodności z celami związane z ochroną oraz kluczowymi dla celu ochrony elementami obszarów Natura 2000, również dla planu regionalnego Rzewowy Plan Częściowy „Wykorzystanie siły wiatru, zabezpieczenie i pozyskiwanie surowców”.

W aktualizacji Planu Regionalnego Rzewowy Plan Częściowy „Wykorzystanie siły wiatru, zabezpieczenie i pozyskiwanie surowców” (dalej RP) z 06 sierpnia 2004 r. wyznaczono na łącznej powierzchni 1 354 ha 23 obszarów priorytetowych dla pozyskiwania płytko położonych surowców oraz na łącznej powierzchni 616 ha 12 obszarów zastrzeżonych dla pozyskiwania płytko położonych surowców w powiatach Uckermark i Barnim.

Obszary priorytetowe jako cele ładu przestrzennego to obszary, które przewidziane są do określonych funkcji i form wykorzystania ważnych dla przestrzeni i wykluczających inne ważne dla przestrzeni formy wykorzystania w tym obszarze, o ile są one nie do pogodzenia z priorytetowymi funkcjami lub formami wykorzystania. Obszary zastrzeżone jako zasady ładu przestrzennego stanowią obszary, w których szczególną wagę położyć należy na określone ważne dla przestrzeni funkcje lub formy wykorzystania przy wyważaniu z konkurencyjnymi, ważnymi dla przestrzeni formami wykorzystania.

Obszary zastrzeżone do pozyskiwania płytko położonych surowców dokumentują szczególne znaczenia złoża dla zabezpieczenia surowców. W obszarach zastrzeżonych dla pozyskiwania płytko położonych surowców „[...] kwestie pozyskiwania surowców będą miały w przyszłości szczególne znaczenie w postępowaniach w sprawie wydania zezwolenia“ (RPG Uckermark-Barnim, 2015, str. 6). Plan skupia się na trwałym zabezpieczeniu złóż, nie zawiera natomiast żadnych informacji odnośnie pozyskiwania. Przedstawienie obszaru zastrzeżonego ma jednak na celu zabezpieczenie złoża przed konkurencyjnymi formami wykorzystania, jak np. zabudowa. Na podstawie ustalenia w planie regionalnym jako VBG, wydobywanie surowców w VBG nie jest wobec preferowane wobec innych form wykorzystania VBG, a tym samym nie będzie w przyszłości wymagało zmiany aktualnego użytkowania gruntów.

Ustalenie obszarów priorytetowych i zastrzeżonych dla pozyskiwania płytko położonych surowców odbywa się przy zastosowaniu określonych kryteriów planowania. Europejskie obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) są przy ustalaniu obszarów priorytetowych i zastrzeżonych uwzględniane jako kryteria restrykcji, a tym samym organ planujący może z nich korzystać przy podejmowaniu rozstrzygającej decyzji. Jest to uzasadnione tym, że ustalenie obszarów priorytetowych dla pozyskiwania płytko położonych surowców jest w obrębie OSO możliwe, jeśli w ramach oceny wstępnej lub oceny oddziaływania można wykluczyć prawdopodobieństwo, że ustalenia planu regionalnego mogą mieć znaczne, negatywne oddziaływanie na cele związane z ochroną oraz kluczowe dla celu ochrony elementy obszarów Natura 2000.

Obszary SOO zaliczają się do kryteriów „tabu” i nie są zajmowane przez obszary priorytetowe do pozyskiwania płytko położonych surowców, w związku z czym późniejsze badanie ma w tych przypadkach przede wszystkim na celu stwierdzenie, czy ustalenia planu, leżące poza SOO, mogą mieć znaczne, negatywne oddziaływanie na cele związane z ochroną oraz kluczowe dla celu ochrony elementy obszarów Natura 2000.

1.2 Metodyka oceny

Metodyka oceny opisana poniżej została opracowana przez Regionalną Wspólnotę Planowania Uckermark-Barnim (RPG) dla płaszczyzny planowania regionalnego. RPG była przy tym zadaniu wspierana przez Ministerstwo Rozwoju Wsi, Środowiska i Rolnictwa Brandenburgii (MLUL).

1.2.1 Przegląd gatunków istotnych dla oceny

Gatunki istotne dla badania w ramach zamierzonej oceny oddziaływania na SOOS dla ustalenia obszarów priorytetowych i zastrzeżonych dla zabezpieczenia i pozyskiwania surowców zostały ograniczone w porozumieniu między RPG Uckermark-Barnim a MLUL⁴⁵. W wyniku tego porozumienia stwierdzono, że ocenie w obrębie OSO poddać należy gatunki wartościowe zgodnie z załącznikiem I i art. 4 ust. 2 Dyrektywy Ptasiej, a w odniesieniu do SOO wartościowe gatunki zgodnie z załącznikiem II, a dla typów siedlisk SOO gatunki charakterystyczne zgodnie z załącznikiem I Dyrektywy Siedliskowej, a także ewentualnie inne wartościowe gatunki obszarów Natura 2000, które należą do gatunków obszarów podmokłych (np. ptaki wodne, płaskodzioby, płazy). Skupienie się na gatunkach obszarów podmokłych jest uzasadnione tym, że w przypadku obecności wód w obrębie ustalenia planu lub wydobywania zasobów w przekroju mokrym (tj. przy przecięciu górnej warstwy wodonośnej), w przeciwieństwie do przekroju suchego (wydobycie bez przecięcia górnej warstwy wodonośnej) pojawiają się zmiany gospodarki wodnej w danym obszarze wykraczające poza granice obszaru wydobywania lub VBG / VRG, i potencjalne zmiany siedlisk na dużych obszarach mogą powodować znaczące, negatywne oddziaływania na stan zachowania poszczególnych gatunków obszarów podmokłych.

1.2.2 Przegląd rozpatrywanych czynników oddziaływania dla ustalenia obszarów priorytetowych (VRG) i obszarów zastrzeżonych (VBG)

Czynniki oddziaływania rozpatrywane w ramach zamierzonej oceny oddziaływania na SOOS dla ustalenia obszarów priorytetowych i zastrzeżonych dla zabezpieczenia i pozyskiwania surowców zostały ustalone w porozumieniu między RPG Uckermark-Barnim a MLUL⁴⁶. W wyniku tych uzgodnień stwierdzono, że należy zbadać czynniki oddziaływania bezpośredniej utraty powierzchni w obrębie ustaleń planu, a także oddziaływania spowodowane potencjalnym obniżaniem wód. Hałas i kurz nie są czynnikami oddziaływania wymagającymi oceny na płaszczyźnie planowania regionalnego, lecz w kolejnym postępowaniu w sprawie wydania zezwolenia. Wynika to z faktu, że powstające oddziaływania zależą w dużej mierze od konkretnych projektów wydobywania i że w postępowaniu w sprawie wydania zezwolenia mogą zostać dodatkowo ustalone liczne sposoby zapobiegania i zmniejszania tych oddziaływań wydobywania.

⁴⁵ (MLUL, 2014)

⁴⁶ Spotkanie uzgadniające między MUGV Brandenburgii a RPS Uckermark-Barnim z dnia 27.06.2014 r. Potwierdzony protokół z dnia 05.02.2015.

W poniższej tabeli nr 5 podano czynniki oddziaływania wymienione na portalu informacyjnym Federalnej Agencji Ochrony Przyrody „FFH-VP-Info”, które są „regularnie istotne” (2) i „ewent. istotne” (1) dla wydobycia surowców w przekroju suchym (tr) lub mokrym (n). Z prawej kolumny tabeli wynika, które czynniki oddziaływania z Rzewczego Planu Częściowego „Wykorzystanie siły wiatru, zabezpieczenie i pozyskiwanie surowców” zostały w porozumieniu z MLUL rozpatrzone w badaniu zgodności dla VBG i VRG. Ponieważ podlegające ustalenia planu nie zajmują żadnych SOO (por. rozdz. 1.2.4), czynnik oddziaływania bezpośredniego zajęcia terenu jest oceniany wyłącznie w odniesieniu do OSO.

Tabela nr 6 Rozpatrywane czynniki oddziaływania (WF), typ projektu wydobycie surowców w przekroju suchym (tr) i mokrym (n). Wyjaśnienie do klas znaczeniowych patrz tekst (rozdz. 1.2.1).

Czynniki oddziaływania typu projektu wydobycie surowców w kopalni odkrywkowej, luźne skały suche (tr) lub mokre (n) ⁴⁷			Rozpatrzono dla Planu Regionalnego (RP) na rok 2015
Czynniki oddziaływania	Znaczenie		
	(tr)	(n)	
1-1 Zabudowa / utwardzenie	2	2	nie (wyłączenie)
2-1 Bezpośrednia zmiana struktur roślinnych / biotopów	2	2	tak (OSO)
2-2 Utrata / Zmiana charakterystycznej synamiki	1	1	nie (wyłączenie)
2-3 Intensyfikacja użytkowania w rolnictwie, leśnictwie, rybołóstwie	1	1	nie (wyłączenie)
2-4 Krótkoterminowa rezygnacja z użytkowania/pielęgnacji charakterystycznej dla siedliska	1	1	nie (wyłączenie)
2-5 (Długo)trwała rezygnacja z użytkowania/pielęgnacji charakterystycznej dla siedliska	1	1	nie (wyłączenie)
3-1 Zmiana gleby lub podglebia	2	2	nie (ewent. wyłączenie)
3-2 Zmiana warunków morfologicznych	2	2	nie (wyłączenie)
3-3 Zmiana warunków hydrologicznych/hydrodynamicznych	1	2	tak (OSO, SOO)
3-4 Zmiana warunków (właściwości) hydrochemicznych	1	2	nie (wyłączenie)
3-5 Zmiana warunków temperaturowych	1	1	nie (wyłączenie)
3-6 Zmiana innych czynników związanych z lokalizacją, głównie z klimatem	1	2	nie (wyłączenie)
4-1 Uwarunkowane budową działanie barierowe lub działanie pułapek/śmiertelność	1	1	nie (ewent. wyłączenie)
4-2 Uwarunkowane instalacją działanie barierowe lub działanie pułapek/śmiertelność	2	2	nie (wyłączenie)
4-3 Uwarunkowane eksploatacją działanie barierowe lub działanie pułapek/śmiertelność	1	1	nie (wyłączenie)
5-1 Bodźce słuchowe (dźwięk)	2	2	nie (wyłączenie)
5-2 Wyzwalacze bodźców wzrokowych/ruch (bez światła)	2	2	nie (wyłączenie)
5-3 Światło	1	1	nie (ewent. wyłączenie)
5-4 Wstrząsy / wibracje	2	1	nie (ewent. wyłączenie)
5-5 Działanie mechaniczne (uderzenie fali, uderzenie)	2	2	nie (ewent. wyłączenie)
6-6 Depozycje mające wpływ strukturalny (pył / zawieszane cząstki stałe i osady)	2	2	nie (ewent. wyłączenie)
8-1 Zarządzanie gatunkami rodzimymi	1	1	nie (wyłączenie)
8-2 Sprzyjające/ rozprzestrzenianie się gatunków obcych	1	1	nie (wyłączenie)

⁴⁷ (BfN, FFH-VP-Info: System specjalistycznych informacji do oceny oddziaływania na SOO, stan z 23 lipca 2014, 2014 r.)

1.2.3 Dostępne dane i uwzględnienie istniejących ocen oddziaływania, ekspertyz i ocen właściwych organów

W celu sprawdzenia oddziaływania na SOOS uwzględnione zostały dostępne dane faunistyczne (m.in. zbiory danych LUGV, organów ochrony przyrody niższego szczebla powiatów Uckermark i Barnim; populacje gatunków w sąsiednich obszarach Meklemburgii-Pomorza Przedniego i Rzeczypospolitej Polskiej), ekspertyzy i wyniki przeprowadzonych już ocen oddziaływania na kolejnych szczeblach planowania. Plany zarządzania obszarami Natura 2000 dostępne RPG (zarówno zamknięte, jak i znajdujące się w fazie projektowania) zostały uwzględnione w badaniu oddziaływania na SOOS z podaniem aktualnego stanu opracowania.

Badania występujących gatunków nie są prowadzone na płaszczyźnie planowania regionalnego. Wykorzystanie już dostępnych wyników badań i ocen ekspertów ma miejsce tylko przy założeniu, że zarejestrowane dane, np. dotyczące warunków otoczenia, nadal odpowiadają rzeczywistości. Podano autorów i lata rejestracji danych.

1.2.4 Metodyka oceny wstępnej

We wstępnej ocenie oddziaływania na SOOS sprawdza się, czy w ramach przybliżonej analizy dla płaszczyzny planowania regionalnego można z dużym prawdopodobieństwem wykluczyć istotne, negatywne oddziaływanie „[...] na cele związane z ochroną oraz kluczowe dla celu ochrony elementy“ (§ 34 ust. 1 zd. 1 BNatSchG) danego obszaru Natura 2000, wynikające z ustaleń planu. Nie przewiduje się wstępnej oceny na SOOS w związku z urządzeniami. Jak wyjaśniono w rozdz. 1.1., w obszarach zastrzeżonych dla pozyskiwania płytko położonych surowców „[...] kwestie pozyskiwania surowców będą miały w przyszłości szczególne znaczenie w postępowaniach w sprawie wydania zezwolenia“ (RPG Uckermark-Barnim, 2015, str. 6). W projekcie przypisuje się szczególne znaczenie samemu tylko zabezpieczeniu złóż. Oświadczenia dotyczące wydobycia surowców nie zostały zawarte, w przeciwieństwie do obszarów priorytetowych dla pozyskiwania płytko położonych surowców. RPG nie może wykluczyć, że w przyszłości będzie dążyć się do wydobycia surowców w VBG. Przedstawienie obszaru zastrzeżonego ma jednak na celu zabezpieczenie złoża przed konkurencyjnymi formami wykorzystania, jak np. zabudowa. Na podstawie ustalenia w planie regionalnym jako VBG, wydobycie surowców w VBG nie jest preferowane wobec innych form wykorzystania VBG, a tym samym nie będzie w przyszłości wymagało zmiany aktualnego użytkowania gruntów. Z tego powodu, ustalenia planu VBG nie są w porozumieniu z MLUL⁴⁸ w ramach oceny wstępnej, zasadniczo uznawane za mogące wywoływać negatywne oddziaływania w obrębie poszczególnych obszarów lub sieci obszarów Natura 2000. Dokumentacja wyników oceny wstępnej znajduje się w tabeli nr 6. Zawarto w niej informacje również dla obszarów zastrzeżonych na temat pobliskich OSO i SOO.

W przeciwieństwie do VBG, w ustaleniu VRG dla pozyskiwania płytko położonych surowców preferuje się pozyskiwanie surowców w tych obszarach wobec konkurencyjnych form wykorzystania. Wyjaśniona poniżej metodyka oceny wstępnej przedstawia, jak odbywa się udokumentowany w rozdz. 2.2 wybór VRG, dla których przeprowadza się ocenę oddziaływania na SOOS.

⁴⁸ (MLUL, 2014)

Metodyka oceny wstępnej OSO

[...]

Metodyka oceny wstępnej obszarów SOO

Dla obszarów priorytetowych dla pozyskiwania płytko położonych surowców należy, w porozumieniu z MLUL, w zależności od wartościowych w danym przypadku gatunków istotnych dla oceny, zbadać obszar w promieniu ok. 500 m od granic SOO⁴⁹. Ponieważ bezpośrednio w obrębie SOO nie znajduje się żaden VRG, ocenie należy poddać wyłącznie obszar SOO w podanym promieniu. Jeśli w pobliżu badanych obszarów SOO ustalone zostały VRG, sprawdza się najpierw, czy leżące w pobliżu (części) VRG są zlokalizowane w obszarach, dla których przeprowadzono postępowanie w sprawie wydania zezwolenia w związku z prawem górnictwem i prawem dotyczącym wykopów z wynikiem pozytywnym, i które w związku z tym należą do terenów prowadzenia wykopów, które zostały poddane ostatecznej ocenie w związku z prawem ochrony przyrody. W takim przypadku można, zgodnie z obecnym stanem wiedzy, wykluczyć prawdopodobieństwo wystąpienia istotnych, negatywnych oddziaływań ze strony ustalenia danego VRG na SOO. Badanie zgodności nie jest w tym przypadku wykonywane.

Dla VRG, które znajdują się, w całości lub częściowo, w promieniu SOO wymagającym oceny, i dla których nie zostały wydane w tych obszarach żadne w.w. zezwolenia w związku z prawem górnictwem i prawem dotyczącym wykopów, zostanie przeprowadzona ocena oddziaływania na SOO według metodyki opisanej w rozdz. 1.2.5.

1.2.5 Metodyka oceny oddziaływania i oddziaływania skumulowane

[...]

1.2.6 Metodyka oceny spójności sieci obszarów Natura 2000

[...]

2. Wyniki: Ocena wstępna oddziaływania na SOOS

2.1 Skrócona dokumentacja VBG i VRG bez oceny oddziaływania na SOOS [wyciąg]

Tabela nr 7 Skrócona dokumentacja VBG i VRG bez oceny oddziaływania na obszary Natura 2000 Kolor pomarańczowy: Dostępne zezwolenie w związku z prawem górnictwem i prawem dotyczącym wykopów (por. rozdz. 0).

VBG/ VRG	Najbliżej położony OSO (odległość w m; brak oznaczenia obszaru, jeśli odległość wynosi > 100 m)	Najbliżej położony SOO (odległość w m; brak oznaczenia obszaru, jeśli odległość wynosi > 500 m)	Uwagi
22 VRG Lunow- Ost	DE 3453-422 Mittlere Oderniederung (100 m)		Poza OSO; zgodnie z rozdz. 0 nie powinny powodować istotnych, negatywnych oddziaływań na OSO.
		DE 2951-302 Unteres Odertal (140 m)	Ustalony w planie fakultatywny, ramowy plan

⁴⁹ (MLUL, 2014)

VBG/ VRG	Najbliżej położony OSO (odległość w m; brak oznaczenia obszaru, jeśli odległość wynosi > 100 m)	Najbliżej położony SOO (odległość w m; brak oznaczenia obszaru, jeśli odległość wynosi > 500 m)	Uwagi
		DE 3553-308 Oder- Neiße-Ergänzung PLH 320037 Dolna Odra (270 m)	eksploatacji „Kopalnia odkrywkowa żwiru Hohensaaten (11/2000)“; w obszarze nie są znane negatywne oddziaływania lub późniejsze zmiany, które wymagają nowej oceny.